

**Landsforeningens delegeretmøde
fredag den 29. maj - lørdag den 30. maj 2015
Hotel Nyborg Strand**

10. august 2015

REFERAT AF DELEGERETMØDE

1. Mødets åbning

Inge Lise Pedersen bød velkommen til delegeretmøde.

2. Valg af dirigenter

Inge Lise Pedersen foreslog på bestyrelsens vegne, at følgende blev valgt som dirigenter:

Tidl. sognepræst Jørgen Anker Jørgensen, Kregme, Helsingør Stift
Dommer Søren Holm Seerup, Store Magleby Sogn, Københavns Stift
Ph.d. kemiing. Margrethe Winther-Nielsen, Emdrup Sogn, Københavns Stift.

Der blev ikke stillet andre forslag, og de pågældende blev valgt.

Jørgen Anker Jørgensen takkede på dirigenternes vegne for valget og gennemgik formalia vedrørende mødets indkaldelse. Jørgen Anker Jørgensen konstaterede, at delegeretmødet var lovligt indvarslet og dermed beslutningsdygtigt.

3. Fastsættelse af forretningsorden for delegeretmødet

Bestyrelsens forslag til forretningsorden for delegeretmødet blev vedtaget.

4. Valg af stemmetællere

Med udgangspunkt i forslag fra distriktsforeningerne blev der valgt stemmetællere.

**5. Formandens kommentarer
til den aktuelle folkekirkelige situation**

Inspireret af foråret, hvor alting gives en ny begyndelse, og det bliver lettere at se muligheder for nyt liv, indledte **Inge Lise Pedersen** sin formandskommentar med et kritisk blik på, om "vi" – folkekirken, menighedsrådene og Landsforeningen – ser de muligheder, som tiden og samfundsudviklingen giver os, eller som situationen pludselig byder, og om vi udnytter mulighederne?

Hun fortsatte: Folkeskolereformen fik betydning for konfirmationsforberedelsen. Folkekirken var ikke inddraget i forløbet, og der er set eksempler på, at konfirmationsforberedelsen imod gældende lov er flyttet helt uden for skoletiden. Alligevel har de fleste præster forstået at udnytte de muligheder, den anderledes skoledag giver. Det har i nogle tilfælde handlet om at måtte bryde med vaner, men hvor undervisningen er placeret senere end afgangens for den sidste skolebus, er det jo ikke muligt at gennemføre den, og der er et reelt problem. Det er ikke længere så enkelt at tilrettelægge konfirmandundervisningen som den gang, der var en skole i hvert sogn, når der ikke er noget fælles organ for de sogne, som hører til samme skole. I praksis er det ofte provsten, der har forhandlet tingene på plads, selv om det ikke er det, der står i loven. Trænger loven til et eftersyn?

At folkekirken skal være, hvor folket er, passer meget dårligt med, at 54 % af kirkerne ligger i sogne, hvor der tilsammen bor 13 % af befolkningen. De største byer har tendens til at være overforsynede med kirker, fordi antallet af kirker hænger sammen med en befolkningssammensætning, der ikke længere passer. Tilsvarende er områder med befolkningstilvækst i mange tilfælde underforsynede. Stor respekt for de københavnske menighedsråd, der har turdet se problemet i øjnene og både lukket kirker og sammen med nabosognene skabt andre muligheder for deres kirkeliv. De har været med til at skabe muligheder for kirkebyggeri og kirkeliv i de nye kvarterer.

Men i nogle landområder har vi helt andre problemer på grund af afvandring, fordi der mange steder er sket en koncentration af aktiviteter i større enheder, så der ikke længere lokalt er børneinstitutioner, plejehjem, sportsfaciliteter m.v. Der er på forskellig måde skabt muligheder for at finansiere, at der i den kommende tid kan gøres et solidt stykke arbejde med at undersøge de særlige udfordringer, der er for kirken på landet, og der er sat et projekt i gang om anvendelsesmuligheder for gamle kirker på landet. Det bliver spændende at se, hvad der kommer ud af investeringerne. Vi må gøre os klart, at hvis der skal være kirkeliv på landet, så er det ikke nok at give kunstigt åndedræt til kirkelige aktiviteter. Kirken har altid talt ind i et eksisterende fællesskab, et levende civilsamfund. Er det fortsat sådan i alle sogne? Og hvis ikke: Kan kirken klare sig uden?

Der udbydes babysalmesang i næsten alle de sogne, hvor der er børn nok til det. Fra kirkens side ses babysalmesang som en del af dåbsoplæringen, men en netop afsluttet undersøgelse viser, at forældrene ser tilbuddet om babysalmesang som et kulturtilbud på linje med andre, og de lægger især vægt på hyggen og samværet, på stemningen og det særlige nærvær, som kirkerummet og det musikalske skaber. Spørgsmålet er, om vi i folkekirken udnytter det potentiale, der er. Som reaktion på det faldende dåbstal sættes der meget på børnefamilierne, for det står efterhånden klart, at det ikke er udmeldelser, der truer folkekirkemedlemstallet, men derimod at mange vælger ikke at lade deres børn døbe. Og den hyppigste årsag er, at forældrene mener, at børnene selv skal træffe valget. Den vidt fremskredne individualisering betyder, at også religion hele tiden er til forhandling og vælges til, hvis det giver mening for forældrene. Det må være udgangspunktet for, hvordan kirken skal reagere, og det spørgsmål er bestyrelsen meget optaget af.

Styringsstrukturen udeblev som bekendt, men Inge Lise Pedersen mindede om, at kirkeminister Marianne Jelved har indført en praksisændring i både budgetfølgegruppen og budgetsamrådet for folkekirkens fællesfond. Ministeren har alene ansvaret for budgetlægningen for fællesfonden, og for at blive bedre klædt på vil hun deltage i dele af budgetsamrådets møder og navnlig inddrage budgetsamrådet på et tidligere tidspunkt i forbindelse med budgetlægningen.

Siden reformen stødte på grund i Folketinget, har mange menighedsrådsmedlemmer ytret ønske om at få større demokratisk indflydelse på de fælles budgetter. Den mulighed har vi faktisk nu, og formanden opfordrede inderligt til, at de valgte stiftsrådsmedlemmer bruger muligheden med omtanke og er opmærksomme på, at det er folkekirkens fælles bedste, der skal tilgodeses, og ikke det enkelte stifts interesser.

Formanden fortsatte: Vi har nu fået et forsknings- og videnscenter, og det betyder, at vi kan indsamle systematisk viden og træffe vore beslutninger på et mere solidt grundlag end den stykvisse viden eller de rene formodninger, vi tidligere har måttet nøjes med. Det betragter jeg som et stort fremskridt og som en personlig sejr, for nu kan vi få mere sikker grund under fødderne, når det skal besluttes, hvordan vi prioriterer. Jeg glæder mig over fremskridtet, for der er rigtig meget, jeg gerne vil vide.

Jeg vil f.eks. gerne vide, hvad der får et stigende antal teologiske kandidater til at fravælge at blive præster. Vi ser allerede nu resultatet i form af præstemangel – især i landembederne. Landsforeningen drøfter spørgsmålet med Præsteforeningen under overskriften "Det bæredygtige embede". Der ser ud til at være en tendens til, at unge nyuddannede præster hellere vil springe fra det ene vikariat til det andet end risikere at havne i en fast stilling, de måske ikke kan komme fra igen. Jeg vil gerne vide, hvad der karakteriserer de sogne, som de unge præster er bange for at blive hængende i? Embederne er ikke bedre, end vi gør dem til, men jeg er sikker på, at vi får bedre præster, hvis vi behandler dem godt. Og det kan vi jo godt begynde på uden at afvente en undersøgelse af problemstillingen.

Jeg vil også gerne vide mere om, hvad der karakteriserer de sogne, der ikke kan fylde alle pladserne op i menighedsrådet. Det vil være nyttig viden, når vi i efteråret 2016 igen skal tilrettelægge kampagner, der skal få folk til at stille op til valget.

Sidste år omtalte jeg projektet "Menighedsråd på jeres måde", som Kirkeministeriet satte i gang i et samarbejde med blandt andre Landsforeningen. Nu havde jeg jo troet, at jeg kunne sige, at Kirkeministeriet forventes at ville præsentere resultatet her på årsmødet, men det kommer ikke til at ske, fordi ministeren ikke er her, og fordi rapporten fra projektet først udgives efter folketingsvalget. Men det vil fremgå af rapporten, at nogle menighedsråd oplever et dilemma mellem gerne at ville have ansvar for sognet og samtidig have svært ved at løfte de arbejdsopgaver, der følger med. Nogle er tilfredse med ansvaret og har organiseret sig ud af opgaveløsningen, mens andre ønsker, at ansvaret bliver flyttet fra menighedsrådet til provsti- eller stiftsniveau. Det er både ansvaret for økonomien, for personalet og for præstegårdene, nogle menighedsråd ønsker at slippe for.

Hvor mange menighedsråd, der hører til den ene eller den anden kategori, ved vi intet om. At det ikke kun er en lille håndfuld, der er trætte af de administrative opgaver, viser den rapport om Forandringer i provstiet II, der lige er kommet. Et stort antal provster melder om stigende vilje hos menighedsrådene til at betale sig fra administrative opgaver. For nogles vedkommende er det ikke blot den praktiske udførelse af rådets beslutninger, men selve ansvaret for beslutningerne, man gerne vil slippe for. Det kan man ganske vist ikke i øjeblikket, hvis man skal være lovlydig, eftersom provstiudvalget med provsten er en tilsynsmyndighed. Landsforeningen påpeger hver gang, der er en lejlighed til det, at det ligner en fiks konstruktion, der betyder, at kompetencen i virkeligheden flyttes fra menighedsrådet til provsten, men der gives mange dispensationer. Er menighedsrådene på vild flugt fra de administrative opgaver? Er det menighedsrådene, der skubber, eller provsten der trækker? Det ved jeg ikke.

Folkekirkens lokale styringsstruktur er karakteriseret ved, at det er et demokratisk valgt organ, menighedsrådet, der har det samlede ansvar for at være kirke lokalt, herunder at være arbejdsgiver for kirkefunktionærerne. Hvordan forestiller I jer, at Landsforeningen skal slås for, at menighedsrådenes kompetence ikke udhules, når en stor del af jer ligeud siger, at I ikke orker alt det administrative bøvvl, der følger med beslutningskompetencen? Hvilke opgaver forestiller I jer fremtidens menighedsråd skal have? Skal vi have norske tilstande, hvor menighedsrådet nærmest er en slags aktivitetsudvalg? Jeg synes det ikke, men det er svært at agere landsforening, hvis man mener modsatrettede ting i medlemsskaren.

Mange opgaver i sogn og provsti er kommet til efterhånden, og indimellem virker det, som om de er placeret efter de forhåndenværende søms princip. Nogle opgaver kunne sikkert med fordel ligge et

andet sted, men skulle vi så ikke få et udvalg til at se på hele opgavefordelingen, i stedet for at finger-nemme provster og provstiuvalg flikker lokale ordninger sammen, som løser et eller andet akut problem? I den forbindelse bør vi også se på, om der er sammenhæng mellem sognets størrelse og de opgavetyper, man mener at kunne magte. Jeg har faktisk foreslået den vilde tanke, at man kunne have 2 forskellige systemer at administrere efter, for enhver idiot kan sige sig selv, at det er problematisk slavisk at skulle følge de samme regler, uanset om der er 24 medlemmer i et sogn eller 40.000, men den idé er der ikke rigtig nogen, der har villet høre på. Det kan også være, at den er umulig.

Er Landsforeningens struktur så tidssvarende? Med dette årsmøde takker jeg af som formand efter 9 år. En af mine ambitioner som formand har været at få trimmet Landsforeningen, så den kunne fremstå som en forening, der er i trit med samfundsudviklingen med en professionelt arbejdende bestyrelse og med et velfungerende sekretariat, så det bliver muligt for foreningen at råbe samfundet op og tale imod herskende tendenser, når det er nødvendigt. Jeg ville gerne huskes for en kraftigere modernisering af vores egen struktur, end tilfældet er. Vi har nemlig et organisatorisk efterslæb, idet vores egen struktur ikke er i trit med virkeligheden. Man råber på mere indflydelse til distriktsforeningerne, men mange af dem har mere end vanskeligt ved at samle et rimeligt antal deltagere til deres arrangementer og endnu vanskeligere ved at finde nogen, der gider sidde i bestyrelsen. Vi kan se, at rigtig mange distriktsforeninger er halvvejs hvilende. En væsentlig forklaring kan være de mange aktiviteter, der igangsættes af eller i samarbejde med provst og/eller provstiuvalg eller (hvor det er relevant) med stiftet som ramme. Dette samarbejde lettes af, at distriktsforeningsgrænserne oftest falder sammen med provsti- og stiftsgrænserne. Jeg vil gerne her på falderebet kraftigt opfordre til, at man de steder, hvor der ikke er et sådant strukturelt sammenfald, får kigget på, hvorfor det er så vigtigt at fastholde grænser, som ikke afspejler noget som helst andet end en gammel, nu for længst forladt, gejstlig grænselinje. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at organisere sig efter en gejstlig struktur, som ikke længere er aktuel.

Inge Lise rundede sin formandskommentar af med at takke for det gode og konstruktive samarbejde hun har oplevet sammen med de mange forskellige aktører i folkekirken, som hun har mødt i sine 9 år som formand for Landsforeningen. Hun takkede bestyrelseskollegerne og sekretariatet for godt og konstruktivt samarbejde. Og hun sluttede af: Jeg har lært meget i min tid som formand, og ikke mindst har jeg lært mange mennesker at kende. Disse indtryk samler sig til et billede af en folkekirke og et medlemsdemokrati, der på én gang er både stærkt og skrøbeligt. Jeg håber, at man i folkekirken vil se de nye muligheder, der viser sig, og at menighedsrådene vil forstå at udnytte det potentiale, der ligger i dem – og have mod til at slagte en hellig ko en gang imellem. Jeg er sikker på, at Landsforeningen vil stå på tæer for at støtte jer i begge dele!

Vi må gøre os klart, at kun en folkekirke, der giver mening, bliver valgt til af den nye individualiserede generation. Derfor skal vi kunne melde klart ud om, hvor vi vil hen. Det forudsætter, at der finder en samtale sted om, hvad vi tror på, og hvad det er for et perspektiv, troen giver vores liv med hinanden. Den skal vi som menighedsråd være med til at holde i gang. Også næste år.

49, Anton Pihl: Tak, Inge Lise, for dine kommentarer den kirkelige situation - dine kommentarer til mange ting. Jeg bed mærke i, at du flere gange sagde, at du gerne vil have en faktabaseret diskussion, og at du gerne vil have mere viden. Det er jo også lettere at bevæge sig frem ad en vej, når man kan se og orientere sig en anelse i landskabet. Du talte om den individualisering, som nu i meget høj grad præger folks syn på dåb. Jeg vil også gerne vide noget om den sekularisering, som sker i vores samfund, og ikke mindst blandt vores medlemmer. Både individualisering og sekularisering er et udtryk for, at folk ikke alene vælger en institution som folkekirken fra, men også at de ikke nødvendigvis vælger den til på deres børns vegne, selvom de selv forbliver medlemmer. Sekulariseringen er også udtryk for, at folk spørger sig selv, om ikke religionsfrihed betyder, at ethvert menneske har ret til at vælge sin egen religion, og de stiller endnu flere spørgsmål til, om der skal være et nært forhold mellem stat og religion. Flere og flere af vores medlemmer finder det ulogisk, at vores stat understøtter

én religion i Danmark, og man sætter også spørgsmålstejn ved, hvorfor alle danskere skal betale til præster og biskopper - det man kalder forkyndelsen - og hvorfor det er medlemmerne, der betaler til f.eks. kulturbevaringen. I går sagde Hans Krab Koed under debatten, at vi i folkekirken må handle på nogle af disse spørgsmål, før der bliver handlet med os – før der bliver gjort noget ved folkekirken. Det er karakteristisk, at vi har haft besøg af kirkepolitikere, som selv nævner, at de snart er de sidste, der ved noget om kirkens forhold, og vi må tage til efterretning, at det snart vil være nødvendigt at vide mere om sekulariseringen og om, hvordan vi kan få folketingsmedlemmer til at interessere sig mere for folkekirken.

433, Hanne Kjærulff: Inge Lise, jeg var meget glad for at høre din mundtlige beretning i går, for du fik virkelig sat tingene i perspektiv. Jeg har sagt det før: Vi bliver altså nødt til at se med andre briller på vores struktur i folkekirken. Nu har vi ved to kommunalreformer bare lænet os tilbage og ikke foretaget os noget. Vi kan ikke blive ved med at opretholde alle de ting, vi gerne vil, for sådan ser samfundet ikke ud i dag. På alle områder bliver der sparet. Jeg er bekendt med handicapområdet, hvor der simpelthen bliver skåret helt ind til benet. På et eller andet tidspunkt bliver det vores tur i folkekirken, for vi må erkende, at der ikke er ret mange folketingsmedlemmer, som egentlig interesserer sig for folkekirken. Vi er nødt til at få det ordnet nedefra, sådan at det er græsrodderne, der bestemmer, hvordan folkekirken og strukturen omkring folkekirken skal se ud. Hvis det kommer ovenfra, risikerer vi splittelser i folkekirken, og det ville være meget uheldigt.

441, Bo Frederiksen: Der blev spurgt i går, hvorfor menighedsrådene bruger 80 % af deres tid på regnskab. Det er fordi det materiale, vi får at forholde os til, er for dårligt. Vi ved godt i vores menighedsråd, at der kommer en jul sidst på året, men vi har ikke nogen steder at sætte penge af til det. Vi får kun at vide, at nu er de første 3 måneder af året gået, og vi har brugt 25 % af de forskellige konti, og så passer det sikkert udmærket. Det regnskabssystem, vi bruger, blev droppet af DSB i ca. 1990, og det er oldnordisk. Må vi bede om at få et system, hvor vi kan få tingene ud og arbejde videre med dem? Og jeg vil gerne have et mailsystem, hvor det simpelthen hedder menighedsrådet@vejbykirke. Da vi kom i menighedsrådet, spurgte vi, hvor korrespondancen var? Den lå på hver enkelt menighedsrådsmedlems pc, så den kunne vi ikke få. Så siger vejledningen, at vi skal skrive mails ud og sætte dem ind i en mappe. Rend og hop! Vi skal have et mailsystem, hvor tingene ligger. Vi er et lille sogn med 2.900 indbyggere, og vi har ikke råd til supplerende systemer. Vi giver bl.a. 111.000 kr. til et provstikontor. Der kan sikkert ikke spares.

324, Inge Kallestrup: Da vi lyttede til beretningens afsnit om dåbsoplæring, blev jeg en lille smule trist, fordi vi er så stolte af vores babysalmesang. De børn, som vi træffer, oplever vi, har været til samvær i Guds hus. Karen Marie Sø Leth-Nissens undersøgelse, der siger, at de store spørgsmål omkring eksistens og tro ikke tages op, hvis ikke præsten er der. Men jeg møder jo et barn på 3 år i børnehaven, hvor jeg har arbejdet og ofte kommer. Og barnet siger: "Det er min kirke, Inge. Dengang jeg var lille, kunne jeg ikke selv folde hænderne. Og så puttede jeg dem ind i min mors, men nu kan jeg, prøv at se!" Er det ikke en stor ting? Det mener jeg. Valget af sang og musik er meget gennemtænkt, og det, der bliver spillet og sunget i kirken, kommer tæt på familien, uanset deres kirkelige tilhørsforhold. Når børnene kommer i 3. klasse til mini-konfirmandundervisning, siger de: "Det er min kirke. Ved du hvad, Inge, jeg har kommet her længe, fordi jeg sang her, inden jeg kunne snakke." Jeg synes, det er en meget, meget stor ting, som jeg godt kunne tænke mig at snakke lidt med Karen Marie Sø Leth-Nissen om. Hvor er den prioritering i hendes undersøgelse?

94, Tove Fedder Buch: Tak til formanden og til bestyrelsen for arbejdet i det seneste år. Jeg blev rigtig glad for at høre Inge Lises kommentar om de ikke-fuldtallige menighedsråd. Vi står over for et valgår, og derfor vil jeg stærkt opfordre bestyrelsen til at se på menighedsrådsmedlemmernes status. Vi er ikke borgerligt ombud, som mange tror. Arbejdsretsligt defineres vi som privat erhverv, uanset at krav og opgaver kan sidestilles med et borgerligt ombud. Vi har mødepligt og opgaver, der skal varetages. Vi kan ekskluderes af et menighedsråd, hvis vi misligholder vores arbejde, men vi bliver dog

ikke hentet af politiet. Som menighedsrådsmedlem modtager vi høringer m.v. med svarfrister, der er et folketingsmedlem eller en kommunalbestyrelse værdigt. Vi har arbejdsopgaver som arbejdsgiver, og det vil vi gerne have, selvom det kniber med tiden. Det er frivilligt at stille op til menighedsrådsvalg. Ja, men det er det også, hvis jeg stiller op til valg som domsmand eller til folketings- eller kommunalvalg, men vores status er forskellig. Er jeg medlem af en kommunalbestyrelse, kan jeg vælge mellem at modtage honorar eller at få dækket tabt arbejdsfortjeneste. Er jeg domsmand, modtager jeg et honorar, fordi det er borgerligt ombud. Men modtager jeg et honorar som menighedsrådsmedlem eller medlem af provstiudvalget eller stiftsrådet, så fratrækkes det mine ydelser, hvis jeg er arbejdsløs eller på efterløn. Så er det alt andet lige lettere at frasige sig honoraret, men det betyder så også, at vi sender et signal om, at menighedsrådsarbejdet ikke har betydning, for det behøver man ikke at betale noget til. Vi har et problem, og jeg vil opfordre bestyrelsen til at tage det op. Jeg er bange for det rekrutteringsproblem, vi kan stå overfor til næste år, så tag denne henvendelse alvorlig. Det tager 4-6 år at få en politisk dagsorden taget op til revision.

62, Carsten Mulnæs: Tak til Inge Lise Pedersen for en fornem og veloplagt kommentar i aftes. Vi vil ikke snakke mere kirkereform. Det siger noget om dig, at du så tydeligt viser, at der selvfølgelig stadigvæk er masser af udfordringer. Det er ikke rigtigt, at vi kun har siddet på hænderne og holdt os for munden, mens undervisningsminister Antorini forsøgte at ødelægge vores konfirmationsforberedelse. For mig var det en rystende oplevelse at læse Ahmed Akkaris bog om koranskoler og om, hvad der foregår for offentlige støttekroner under jorden i visse moskeer, samtidig med at vores konfirmationsforberedelse i den grad blev stedmoderligt behandlet. Det er ikke bare i grundloven, staten støtter folkekirken. Det er også understreget i folkeskoleloven, at der er et år, hvor eleverne ikke behøver at have kristendomsundervisning i skoletiden, fordi de kan gå til præst. Derfor er det helt i strid med folkeskolelovens ånd, at vi ikke kan tage en saglig snak om, at det kan være understøttende undervisning af kristendomsfaget, der er et eksamensfag, også selvom det er forestået af en præst, der tror på det, han siger. Omkring dåbsgrafen er det ikke godt nok at lave en stærkt faldende graf uden at tage højde for stor indvandring og stærkt stigende konfirmanddåb. Endelig vil jeg sige, at Kirkeministeriet har afskaffet kordegnene, for de er blevet personregisterførere. Det er foregået under hånden, fordi man vidste, at det ville møde modstand at flytte personregistreringen til kommunerne. Forandringer sker i sproget. Der kan være god mening i at tale om Landsforeningen af Menighedsråd som en arbejdsgiverorganisation, for det er ikke Kirkeministeriet, der skal afskaffe vores kordegne.

31, Svend Hovard: Tak, Inge Lise, for en udmærket gennemgang af en masse problemer, og også tak for den specielle tak, der blev rettet til den lille gruppe, der rent faktisk tog os sammen til at lukke en kirke. Det har været drøjt, kan jeg hilse og sige, men vi skal jo videre. Sagen er nemlig den, at jeg ikke er bekymret over dette meget store katalog over problemer, for det plejer jo at lykkes. Jeg var da ikke blevet i det her arbejde i 30 år, hvis der ikke havde været nogle problemer og udfordringer, man kunne løse. Jeg har været med til i 1994 at danne et provstiudvalg fra grunden, da Nørrebro Provsti blev skabt. Jeg har været med til en sognesammenlægning med 3 sogne. Det var drøjt, men det lykkedes da. Og så har vi haft en 7-årig proces med at tage en kirke ud af brug. Små venner, det er bare med at komme videre. Inge Lise, du sagde, at du ikke ville høre på nogen, der sagde: "Det har jeg hørt før, og det kan ikke lade sig gøre". Ved du hvad? Jeg gør det faktisk af og til. Hver gang nogen kommer og siger til mig, det kan ikke lade sig gøre at lave den omstrukturering, for så går jorden under, så siger jeg: "Den har jeg hørt før."

71, Verner Bech: Først tak til dig, Inge Lise, for dit altid store engagement og dit lederskab igennem de sidste mange år. Det er altid rart at vide, hvor man har dig, og det er man ikke i tvivl om. Vi har en voldsomt velfungerende babysalmesang i vores kirke, og vi sidder nærmest og jubler. Din kommentar i går fik mig til at stoppe op og tænke. Er vi blevet bange for at lære at forkynde, for sæt nu at dem, der kom til babysalmesang, ikke kunne lide det. Søger vi populisme, eller følger vi Jesu opfordring til at døbe og lære? Jeg tænker ikke kun på babysalmesang, men også på minikonfirmander. Vi snakker hele tiden om aktiviteter. Hvad indeholder aktiviteterne? Det er måske det mest væsentlige? Du

nævnte kort, at der sikkert igen i år skal laves en kampagne, der gør opmærksom på menighedsrådsvalget, men det får ikke folk til at stå i kø for at stille op. Taler man med en person, som kunne egne sig, og forklarer, hvad der foregår, så er der rigtig mange, der gerne vil. Vi havde det problem sidst, at der stillede flere op, end der kom ind, så nogle gik skuffede hjem. Du nævnte også opgaverne mellem menighedsråd og provsti. Vi vil meget gerne samarbejde omkring administrative opgaver, men vi vil ikke overgive ansvaret. Det er vigtigt, at menighedsrådet påtager sig ansvaret både for økonomien, personalet, vedligeholdelsen af vores kirker og for at skabe rammer for den forkyndelse, der foregår i vores kirker. Og så har jeg flere gange hørt, at økonomien fylder så frygtelig meget. Det er noget vrøvl. Jeg kiggede på sidste års dagsordener for vores menighedsråd, og vi har haft næsten 100 punkter på dagsordenen. De 7 har indeholdt kvartalsregnskab, halvårsregnskab og budget. Vi bruger et regnskabskontor samlet i provstiet. Og vi kan jo godt fordele opgaverne i menighedsrådet.

322, Tom Ebbe Jakobsen: Jeg vil gerne starte med at sige tak til dig, Inge Lise. Du har jo bebudet, at du stopper. Jeg synes godt, at du kunne tage 2 år mere. Mon ikke du kan overtales? Tak for dine indspark, ikke bare her på årsmøderne, men også i det daglige arbejde, hvor vi har mødt dig. Det er altid dejligt med dine provokationer, din viden og din indsigt. Og så er der det med vores regnskabs-system. Vi er nogen, der her lært at leve med det. Vi skal altså huske, det er et topprofessionelt system. Vi har hjælp til det i dag, og det giver os på sigt en rigtig god oversigt over, hvordan vores økonomi er i folkekirken, for det har vi virkelig savnet. Nu kan vi lave benchmarking. Vi kan sammenligne med alle mulige andre regnskaber. Jeg kan jo virkelig se, hvad jeg får for få penge. Eller se hvad det koster at drive præstegårdene. Hvornår skal vi af med de sidste? Så lad nu være med at kritisere det rigtig gode system. Hvis DSB havde holdt fast ved det, kan det være, at de stadigvæk havde været på skinnerne.

234, Arne Waage Beck: Først tak, Inge Lise, fordi du med din sproglige færdigheder giver os disse kollektive skældud, som vi skal have hvert år, uanset om det er berettiget eller ej. Du talte om projektet "Menighedsråd på vores måde", og jeg kunne godt tænke mig at foreslå bestyrelsen at overføre det begreb til også at omfatte distriktsforeningerne, så vi har lov til at være distriktsforeninger på den måde, som vi nu har lyst til hos os. Lige så forskellige som menighedsrådene er ud over landet, lige så forskellige er vi i distriktsforeningerne. Du nævnte også spørgsmålet om de ikke-fuldtallige menighedsråd. Hvordan kan vi komme ud over det problem, at mennesker mere eller mindre modstræbende lader sig vælge ind i et menighedsråd og så bliver dybt skuffede over, at det slet ikke var det, de havde forestillet sig. Da jeg kom ind for 10 år siden, havde jeg gjort mig den ulejlighed at læse menighedsrådsloven, så jeg troede, at jeg vidste, hvad det drejede sig om. Men det er lidt vanskeligt at give andre mennesker en forståelse af, hvad de giver sig i kast med, når de går ind i et menighedsråd. Vi har en opgave i at blive bedre til at ruste nye menighedsrådsmedlemmer til de opgaver, de går i lag med. Og hvordan kan vi hjælpe menighedsråd, der fungerer mindre godt og måske også nogle gange handler lidt i strid med almindelige, anstændige regler?

Inge Lise Pedersens bemærkning til indlæggene: Tak for alle kommentarerne og tak for takken. De fleste af os kan jo godt lide at blive påskønnet, hvis vi nu skal være ærlige. Jeg vil ikke komme ind på alle tingene her; men tage nogle af emnerne op. Økonomisystemet bliver kommenteret. Jeg synes ikke den ret voldsomme kritik, der stadigvæk kommer af regnskabssystemet, er berettiget. Så jeg vil egentlig bare lægge mig op ad Tom Ebbes kommentarer.

Til spørgsmålet om dåbsmaterialet siges det, at graferne og materialet skal korrigeres, så der tages hensyn til indvandring og sådan noget. I sidste nummer af Præsteforeningens Blad var der en leder, som også kritiserer voldsomt og siger, at det talmæssige materiale er forkert, fordi man glemmer at tage højde for bl.a. indvandring. Præsteforeningens redaktør burde læse lidt mere i de publikationer, der er kommet. Her i vinter kom der en undersøgelse af folkekirkenes aktivitets- og deltagerstatistik, og i den har Peter Lüchau en artikel om indmeldelse og dåb i den danske folkekirke. Han viser heri, at der meget omtalte konfirmanddåb, som skulle rette vældig op på det hele, fylder 5 % af dåbene! Mere er

det altså ikke. Det andet, som det er meget svært at korrigere for, er, hvor meget indvandringen fylder. For hvornår er man dansker, og hvornår er man indvandrer eller efterkommer? Danmarks Statistik har en definition af det, og det er den, man følger. Det kan så diskuteres, om den er korrekt, men hvis vi mener, at alle vores forfædre skal være danskere, så er der jo ikke mange i denne her forsamling, som er danskere. Mange har jo f.eks. en spansk soldat eller lignende et sted i bagagen. Steen Marquard Rasmussen har arbejdet ganske alvorligt med tallene, og jeg beklager, men vi bliver ikke glattere af at korrigere materialet. Dåbsprocenten falder stadigvæk på nogenlunde samme måde, og derfor lægger jeg så meget vægt på, at det er den situation, vi er i. Det er udgangspunktet, og det bliver interessant at se, hvorfor alle disse ganske almindelige folkekirkemedlemmer med dansk baggrund i mange tilfælde vælger ikke at lade deres barn døbe. Vi må jo kende deres begrundelse, hvis vi skal kunne sætte ind over for det.

Og så kan jeg gå videre til det næste. Jeg refererede til nogle undersøgelser, der viste, at vi måske ikke udnytter det potentiale, som f.eks. babysalmesang har. Der er lavet en stor undersøgelse, som man kan hente på nettet. Den siger jo ikke, at det er sådan alle steder, men den viser, at der er mange sogne, der ikke udnytter potentialet. Jeg synes, at vi skal være opmærksomme på, at det er ikke nok at have alle disse aktiviteter. Vi skal også vide, at der er kvalitet i aktiviteterne. Ellers kan vi godt glemme dem. For hvis vi kalder det dåbsoplæring, og et stort flertal af deltagerne oplever det som noget helt andet, må vi jo spørge os selv, om vi kommer frem med vores budskab.

Med hensyn til hele spørgsmålet om opgavefordeling og ansvar vil jeg gerne opfordre jer til igen at gå hjem og overveje med jeres bagland, for I bliver nødt til at sende os nogle klare signaler. Landsforeningen kan ikke agere politisk på jeres vegne, hvis halvdelen af forsamlingen vil til den ene side, og den anden halvdel vil til den anden. Det er altså meget svært i øjeblikket at danne sig et billede af, i hvor høj grad man er klar over, at man kan komme til at smide barnet ud med badevandet, hvis man flytter alt for mange opgaver. Jeg taler ikke for, at man skal holde alle opgaver i sognet. Det kan netop være fornuftigt at lægge noget ud, men man skal have en klar opfattelse af, om det er ansvaret eller den praktiske udførelse, man lægger fra sig. Så gå lige hjem og tænk det igennem og drøft det med jeres bagland, for det er vi altså nødt til at have større klarhed over, end vi har øjeblikket.

6. Forelæggelse og godkendelse af bestyrelsens beretning om arbejdet i det forløbne år

Bestyrelsens beretning fremgik af årsrapport 2015, som forud for delegeretmødet var sendt til årsmødedeltagerne. Beretningen var opdelt i hovedafsnit.

Beretningens hovedafsnit "Kirkelige anliggender"

Ingen debatindlæg.

Beretningens hovedafsnit "Personale"

54, Inge Espensen: Tak til Inge Lise for dine kommentarer og for dit formandskab i det hele taget. Det har været meget konstruktivt. Og jeg vil rose bestyrelsen og sekretariatet for at inddrage os kontaktpersoner, da overenskomstforhandlingerne startede. Det var rigtig godt. Men jeg savner en mere konstruktiv tilbagemelding på, hvilke krav I førte videre? I kan selvfølgelig ikke sende alting videre; men det ville have været rart at vide, hvad der skal være Landsforeningens krav til overenskomstforhandlingerne. Vi har også brug for at få en meget hurtigere tilbagemelding, når forhandlingerne med de faglige organisationer er overstået, så vi ved, hvad der kom ud af dem. De faglige organisationer er superhurtige, men det kan ikke være rigtigt, at vi som arbejdsgivere skal hente de detaljerede oplysninger hos de faglige organisationer. Dem skal vi have hos jer. Men det er godt begyndt, og I skal fortsætte i den retning. Det siges jo igen og igen, at dem, der betaler musikken, også bestemmer, hvad der skal spilles. Ja, de får selvfølgelig indflydelse, men der er også en forhandlingsmodpart, der skal have noget ud af det. Så lad være med at tro, at vi kommer til at bestemme 100 %, fordi vi får ar-

bejdsgiveransvaret. Det kommer aldrig til at ske, men det er den vej, vi skal gå, for det er sådan, vi får indflydelse. Og jeg synes, det er rigtig godt, at I tager fat i sognemedhjælpernes eller kirke- og kulturmedarbejdernes uddannelse. Det er fuldstændig vanvittigt, at det er nogle andre mennesker, der skal bestemme, om de mennesker, som vi vil ansætte i vores sogn, nu også er de rigtige til de opgaver, som vi vil have, de skal løse. Det kan kun vi selv vide noget om. Men samtidig er det også rigtigt at stille højere uddannelseskraav end tidligere, for i fremtiden vil det kræve langt mere at være ansat end hidtil.

192, Anne-Gerd Bonde: Tak for en spændende årsrapport. Dette er en opfordring fra en sognemedhjælper/kirke-kulturmedarbejder. Det må være vigtigt, at de kirke-kulturmedarbejdere, der ansættes, også er klædt på til de jobs, de ansættes i. Vi er med mange steder omkring dåbsoplæring - vi har også fokus på de faldende dåbстал - og vi er med omkring det vigtige skole-kirke-samarbejde. Derfor vil jeg opfordre til at fare med lempe, når I kigger på en lempelse af de regler for ækvivalering, som vi har fået forhandlet os frem til. Som menighedsråd er vi bedst tjent med velfunderede kirke- og kulturmedarbejdere.

Lone Wellner Jensens kommentarer til indlæggene: Tak til Inge Espersen for ordene om, at vi er blevet bedre til at inddrage, og også tak fordi du minder os om, at vi skal være bedre til at følge op. Jeg er fuldstændig enig. Tak fordi du gør os opmærksom på det. Vi skal være hurtigere, og jeg ved, at organisationerne er det. Du siger, at vi ikke skal tro, at vi får lov til at bestemme, selvom vi bliver arbejdsgiverorganisation. Det er jo fuldstændig rigtigt, men vi tror meget på, at vi bliver i stand til at indgå bedre aftaler til gavn for både A- og B-siden, hvis vi sidder med ved bordet. Så det vil vi meget, meget gerne, og vi tror også, at der kommer bedre overenskomster ud af det.

Helene Hays supplerende kommentarer:

Jeg sidder med fingrene i ækvivaleringscirkulæret, og jeg er helt enig i, at det er mærkeligt, at det er andre, der skal bestemme, hvilke krav vores medarbejdere skal opfylde. Og jeg kan også sagtens sætte mig ind i, at vi skal fare med lempe. Problemet med det her er, at kravene til sognemedhjælperne/kirke-kulturmedarbejderne er meget firkantede. Og der stilles de samme krav, lige gyldigt hvilken stilling du skal beklæde, selvom vi har erfaret, at stillingerne er så forskellige som dag og nat. Og vi mener ikke, at man kan stille firkantede kassekrav til dem. Folk skal være uddannet til den stilling, de skal beklæde, og de skal have de kompetencer, som de skal bruge for at kunne udfylde stillingen. Så vi tager begge kommentarer med os, og det er dejligt, at det betyder noget for nogen. Det gør det i hvert fald for os.

Beretningens hovedafsnit "Styrelse og struktur"

48, Frode Benedikt Nielsen: I beretningen står der noget om afholdelse af menighedsrådsvalg og nye valgformer. Og det nævnes, at man ønsker et møde, der skal afgøre, hvilken af de to metoder man ønsker taget i brug. Man skal bare være opmærksom på, at et sådant møde er nødt til at ligge en vis tid før det endelige opstillingsmøde. Det betyder, at det skal foregå om ca. 1 år, og hvis det ikke kan nås, vil jeg personligt foreslå, at man venter 4 år mere. Vi har en evig tidshorizont i folkekirken, og der er ikke nogen grund til at have travlt. Jeg er formand for provstiets valgbestyrelse i Vor Frue-Vesterbro, og jeg vil sige, at den nuværende valglov om provstivalg er lidt noget juks, der er hastet igennem. Jeg kunne godt tænke mig en meget grundig gennemskrivning af loven omkring provstiudvalg.

54, Inge Espensen: Jeg synes, at det er rigtig ærgerligt, at vi nu er status quo med hensyn til kirkens struktur, men det er vi altså. Derfor synes jeg, at vi nu skal stoppe med at tale for og imod kirkeråd og i stedet se på, hvordan vi skal forholde os til de udfordringer og muligheder, vi har i den her situation. Og vi skal ikke kun kigge på det nationale. Vi skal også kigge på det regionale og de lokale strukturer, for det bliver altså mere og mere vanskeligt at få folk til at stille op til menighedsrådet. Og jeg synes heller ikke, vi skal være bange for at lægge nogle praktiske opgaver i provstiet, for det kunne måske

få flere til at stille op til menighedsrådet. Jeg understreger, at vi taler om praktiske opgaver. Vi skal ikke tage ansvaret væk fra menighedsrådet, men vi kan godt lægge en hel del praktiske, udførende, tidskrævende opgaver ud til nogle andre mennesker og så træffe beslutninger på grundlag af de resultater, vi får. Så min opfordring er, at vi får kigget på strukturen og får den gjort mere strømlinet.

72, Vibeke Hansen: Vi blev meget glade, da man lavede forsøget med valgforsamling og 2-års valgperioden. Valgforsamlingen kender folk fra foreningslivet, og metoden er meget enklere end den hidtidige. Det lyder, som om den kan fortsætte, og det sætter vi meget pris på. Og vi har været rigtig tilfredse med 2-års valgperioden. Jeg tror, at det har været medvirkende til, at vi fik fyldt vores menighedsråd. Folk vil egentlig helst kun melde sig til enkeltarrangementer. Når man siger, at de vælges for 4 år - og det er næsten ligegyldigt, hvor de er i deres livsforløb – siger de, at det er alt for meget. Det kan de slet ikke overskue. 2 år kan man finde ud af. På 2 år lærer man jo ganske vist ikke at forstå alt, hvad der foregår i kirken, men man får en ganske god fornemmelse af, hvad der foregår, og hvis man kan lide det, bliver man. Og hvorfor skal man også blive siddende, hvis man ikke kan lide det. Der er mange fordele ved 2 år, så det vil jeg meget gerne kæmpe for.

322, Tom Ebbe Jakobsen: Det er ikke nævnt i beretningen, at Landsforeningen af Menighedsråd sidste år fremlagde et forslag til, hvordan menighedsrådsvalget skal afholdes. Når jeg så i forbindelse med bispevalget har mødt Mette Bock og Karen Klint og spurgt ind til, hvordan går det med det, som Landsforeningen har foreslået, siger de, at det har da ikke rigtig hørt noget til, og der er ikke rigtig gjort noget ved det. Det glæder mig, for jeg mener ikke, at det, Landsforeningen afleverede sidste år, var i orden. Det er ikke i orden, at man skøjtede hen over os som medlemmer uden at lytte nok til os. Beklager! Jeg er ikke tilhænger af 2-årige valgperioder, men vi skal lytte til dem, der gør brug af de 2-årige valgperioder og give plads til, at det også er en mulighed fremover. Jeg fremlagde et forslag sidste år, og jeg tør ikke fremlægge forslaget mere, for man bliver jo bare jordet, når man fremsætter forslag her. Men jeg vil stadigvæk foreslå, at man arbejder ud fra noget med, at der er 4-årige valgperioder, og at man hvert andet år kan supplere menighedsrådet, sådan at man frivilligt kan træde ud af menighedsrådet efter 2 år, eller hvis der ikke er flere suppleanter, når der er gået 2 år, så der skal vælges nye. I mit sogn, hvor vi er over 10.000 folkekirkemedlemmer og en 14-15 menighedsrådsmedlemmer, er det svært at skaffe rådsmedlemmer, men det kunne jo være, at 2-årige valgperioder kunne gøre det lidt nemmere. Så jeg vil gerne have, at man genoptager debatten om valg til menighedsrådene.

138, Lis Grove-Rasmussen: Der tales så meget om kirken på landet, og det er også godt nok, for det er der brug for. Men der er også behov for det ved de større kirker i købstæderne. Tit bruges de som vores, Sankt Nikolai Kirke i Holbæk, som samlende kirke for hele provstiet, og det er dyrt med alt det, som følger med at drive en sådan kirke, hvor der samles folk til koncerter, ungdomsforetagender og mange interessante ting, som man ikke har plads til ude i de mindre kirker og heller ikke kan samle folk til at mødes om. Det bliver vi som kirke i købstaden brugt til, og det er dyrt. Det skulle også have en vis bevågenhed.

Søren Abildgaards bemærkninger til debatindlæggene: Årsberetningens tekst om menighedsrådsvalg refererer til den drøftelse, vi havde sidste år, hvor vi fremlagde et forslag. For dem, der synes, at vi skal se tingene i evighedens perspektiv, er der håb, for ting tager tid, både i folkekirken og i Kirkeministeriet. Man behøver ikke at frygte, at der allerede til foråret skal være opstillingsmøde eller orienteringsmøde for at finde ud af, om man skal vælge den ene eller den anden valgform. Vi forventer ikke, at der sker så forfærdelig meget inden menighedsrådsvalget i 2016. Vi håber, at der kommer nogle mindre ændringer, bl.a. så vi får gennemført et krav om, at der skal ske en skriftlig afstemning. Det kan være med til at styrke legitimiteten for de menighedsråd, der bliver valgt. Men lige nu er der udskrevet folketingsvalg, så diskussionen med Kirkeministeriet venter til efter valget, og vi har allerede fået en tilkendegivelse om, at vores forslag ikke kan forventes gennemført før til 2020. Der kan ske

meget inden da. Og dermed er diskussionen stadigvæk vidt åben, og det er jo godt nyt for alle dem, der ønsker at fortsætte den.

Michael Fagerlunds bemærkninger: I indlægget om, at det er dyrt at være central købstadskirke, peger Lis Grove-Rasmussen på et forhold, som sikkert er velkendt mange steder. Det har måske ikke direkte noget at gøre med undersøgelsen af kirken på landet, men det afspejler selvfølgelig en virkelighed, som vi kender ude fra sognene rundt omkring. Det er dyrt at være den centrale kirke, som står for alle de arrangementer, som de mindre kirker i omegnen ikke selv kan løfte. Men det er meget forskelligt, hvordan man arrangerer sig. Der findes steder, hvor man har en lidt mere netværksbaseret måde at gøre den slags ting på, og hvor man også lægger ting ud i omegnskirkerne eller landsognskirkerne. Og hvis det er dyrt, må man jo appellere til provstiudvalget og til fordelingen af de kirkelige ligningsmidler, som gerne skulle afspejle, hvor aktiviteterne ligger og i særdeleshed afspejle den solidaritet, som bør være inden for provstiet imellem små og store sogne.

Inge Kjær Andersens bemærkninger: Jeg vil gerne kvittere for Inge Espensens indlæg om, at det nu er vigtigt, at vi sammen ser fremad og ser på de muligheder, vi strukturmæssigt har, også i forhold til menighedsråd og provstier, og holde op med at snakke så meget om det kirkeråd, som tydeligvis ikke bliver til noget nu. Og jeg vil fortælle jer, at vi i bestyrelsen så sent som i går eftermiddags snakkede om, hvordan vi kan være behjælpelige med at få belyst - og måske komme med modelforslag til eller dele viden om - hvordan den gode løsning er i forhold til opgave- og kompetencefordelingen mellem provstier og menighedsråd.

Beretningens hovedafsnit "Økonomi, bygninger og kirkegårde"

62, Carsten Mulnæs: Jeg har hæftet mig ved, at både fortalere for og modstandere af kirkerådet har argumenteret med, at provstiudvalgene ikke skulle have for meget indflydelse. Det er jo i sig selv interessant. Der er åbenbart noget omkring provstierne og provstiudvalgene, som påkalder sig opmærksomhed. Det er meget velgørende at høre både Tine Lindhardt og formanden understrege, at menighedsrådene skal passe på med at sende deres ansvar ud af huset. Det skal vi også tænke over, når vi indgår samarbejdsaftaler. Jeg har haft fornøjelsen at arbejde med menighedsråd i 20 år og kan i hvert fald sige, at 1/3 af de udmærkede mennesker, jeg har haft med at gøre i den tid, ikke ville have lyst til at sidde i et aktivitetsudvalg efter norsk forbillede, hvor man ikke har noget ansvar for bygninger, personaleledelse og økonomi. I Hillerød Provsti har vi flere modeller for regnskabsfunktionen. Vi har et fælles regnskabskontor i provstiet, og i Lillerød har vi valgt at have en ekstern regnskabsfører i Københavns KirkeAdministration. Det har vist sig for os at være udmærket at have en regnskabsfører, som er vores ansatte, samtidig med at vi har et provstiudvalg, vi kan relatere til som vores tilsynsmyndighed, vores vejleder, vores serviceorganisation. Det er vigtigt at have stærke og intelligente provstiudvalg, der er gode til at lytte, rådgive, servicere og selvfølgelig også føre tilsyn, for det handler også om vores retssikkerhed. Men det er vigtigt at understrege, at de ikke skal trække indflydelse fra menighedsrådene. Administration og ledelse kan ikke helt skilles ad, og ledelse af kirkens anliggender bør fortsat foregå i menighedsrådet. Det er også en vigtig pointe, når vi ændrer vedtægter for distriktsforeninger m.v., at vi holder fast i, at Landsforeningen af Menighedsråd og distriktsforeningerne understøtter menighedsrådene og netop ikke lægger arbejdet over i provstiet.

234, Arne Waage-Beck: Jeg var glad for Carsten Mulnæs' bemærkninger om, at det kræver et ordentligt arbejdende provstiudvalg at få tingene til at fungere ordentligt, og at provstiudvalget ikke skal blande sig i, men netop føre tilsyn med, at menighedsrådene gør deres arbejde. Nederst på side 11 i beretningen antydes det, at provstiernes regnskaber ikke er gennemsigtige. Det forstår jeg ikke helt, for jeg mener faktisk, at regnskabet og budgetlægningen for provstiudvalgets egen kasse er noget mere overskuelig og let gennemskuelig, end det er for det enkelte sogns vedkommende. Hvis man ude i sognene har den opfattelse, at noget ikke foregår tilstrækkeligt åbent, må man jo spørge. I vores område har jeg været med til at iværksætte ting, som er fælles for provstiet eller foregår i samarbejde med andre provstier. Det har jo den fordel, at man kan gøre tingene mere rationelt, hvis man må have

lov til at bruge det udtryk i den danske folkekirke. Så jeg studser lidt over, at man synes, at det, vi laver i provstierne, ikke er gennemskueligt. Vi har fra tid til anden oplevelsen af, at der er menighedsråd, der har svært ved at fungere rigtigt. Hvordan hjælper vi så? Kan provstiet gå ind og blande sig i? Ja, det er vi nødt til, hvis de gør noget, der ikke er helt korrekt, for at sige det pænt, men hvordan hjælper vi dem i givet fald med at komme op fra den rigtige side af hesten, så vi kommer ordentligt på vej?

441, Bo Frederiksen: Vi overlever kun, fordi vi har en meget erfaren regnskabsfører, som vi kan spørge, og som kan oplyse os om, vi nu kan købe det eller det. Hvis man har fælles regnskabsfører for alle sogne under et provsti, så ligger det snublende nært, at vi spørger i provstiet hele tiden, og så er vi altså tæt ved, at provstiet har overtaget tilladelsen til at disponere.

Michael Fagerlunds bemærkninger til debatindlæggene: Til det sidste indlæg om, hvad der sker, hvis man har et fælles regnskabskontor i provstiet: Det har vi i mit provsti i form af et fælles regnskabskontor for de samarbejdende menighedsråd, som har nedsat en bestyrelse og ansat en regnskabsfører. Regnskabsføreren har til huse i provstiet, dvs. som nabo til provstesekretæren. Der er ingen sammenblanding imellem funktionerne, og der afgår ingen ordrer fra provsten, som er mig, og til regnskabsføreren. Det kører fuldstændig uafhængigt og betryggende for menighedsrådene. Jeg deltagere ikke i bestyrelsesmøderne, og der er helt vandtætte skotter. Det fungerer glimrende.

Niels Hørlycks bemærkninger til indlæggene: Arne Waage Beck taler om gennemsigtighed i provstiernes regnskaber: Vi har fokus på, at provstiudvalgskassernes volumen svulmer meget op, bl.a. i vores eget provsti. Det kan der være meget god mening i, og nogle ting bliver meget bedre af at blive gjort i fælleskab. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Men hvordan er det lige tilsynet fungerer med et provstiudvalg, der jo skal være tilsyn for egen kasse? Det kan måske være lidt svært – og også svært for mange små menighedsråd at gennemskue. Carsten Mulnæs var inde på noget af det samme. Er det administreret godt nok? Det fokuserer vi på, for vi er opmærksomme på de problemer, der er i den sammenhæng.

Beretningens hovedafsnit "Foreningens målsætning og organisation"

54, Inge Espensen: Senere i dag skal vi tale om vedtægter. Det blev jo det bedst mulige resultat i den situation, vi var i. Det er desværre ikke særlig ambitiøst. Jeg havde gerne set, at vi virkelig kunne flytte nogle ting, men når vores vilje til at kigge på kirkens struktur er så lille, hvordan i alverden skulle man så kunne tro, at den ville være særlig stor, når vi ser på vores egen struktur? Og spørger man distriktsforeningerne, får man heller ikke noget særlig fremsynet eller proaktivt svar. Hvis vi havde spurgt menighedsrådene, tror jeg, at vi på en række områder havde fået mere nuancerede svar. Så spørg alle menighedsrådene fremover. Problemet er jo, at menighedsrådene mange steder ikke interesserer sig for distriktsforeningen, og det er, fordi de ikke synes, de får noget ud af det. Det er et problem for Landsforeningen, for distriktsforeningerne og ikke mindst for menighedsrådene selv. For problemet med legitimiteten bliver kun større, hvis vi fortsætter på denne måde. Vi må snart blive noget mere konstruktive i vores måde at organisere os på.

71, Verner Bech: Vores drøftelser om distriktsforeningernes organisation og rolle i forhold til Landsforeningen og i forhold til menighedsrådene, vil åbenbart ikke falde rigtigt på plads. Nu har jeg igen her i år ved kaffebordet fornemmet, at man er mopsede ude i distriktsforeningernes bestyrelser, fordi Landsforeningen nu begynder at ville bestemme, hvad der må være minimumsvedtægter. Jeg er enig i, at vi nu står med lidt af en gøgeunge, fordi vi har sat os mellem to stole. Det er vi selv er skyld i, fordi vi roder rundt i det. Inge Lise sagde tidligere, at bestyrelsen meget gerne vil vide, hvad menighedsrådene ønskede i forhold til at beholde kompetencen eller overgive noget til provstierne osv. Hvem skal give Landsforeningen den viden? Når Landsforeningen ikke ved det, så gør distriktsforeningen åbenbart ikke deres arbejde. Sidste år var der en del, der udtrykte harme over, at Landsforeningen nu tillod sig i arbejdsgruppen at drøfte, om man skulle nedlægge distriktsforeningerne. Nogen spurgte,

hvem der har stiftet Landsforeningen? Det har distriktsforeningerne for næsten 100 år siden. Nu vil jeg spørge, hvem har stiftet distriktsforeningerne? Det har menighedsrådene. Så jeg er meget enig med Inge. Spørg dog menighedsrådene, hvad giver mest mening for os? Hvordan er den bedste kommunikationsvej? Hvordan kan vi bedst give udtryk for, hvad vi ønsker, og for hvordan vi oplever det rundt omkring i vores sogne?

219, Erik Normann: Mange af de punkter, som vi har fat i her, hænger jo sammen. F.eks. når vi snakker om valg og om, hvordan vi dog får kandidater. Når man snakker med folk, der måske kunne tænke sig at stille op, har jeg flere gange oplevet, at man bruger 10 minutter på at fortælle, hvor kedeligt, hvor træls, og hvor besværligt det er at sidde i menighedsrådet, og så slutter man af med at spørge, om de ikke kunne tænke sig at stille op. Det har også noget at gøre med, hvordan vi organiserer det arbejde, vi er i gang med. Når man f.eks. her fra talerstolen siger, at det er for dårligt, at man bruger 80 % af mødetiden på økonomi, er det ens egen arbejdsform, der er for dårlig. For det kan ikke passe, at vi alle sammen i et menighedsråd interesserer os lige meget for alle emner og især udbreder os om ting, vi ikke har forstand på. Man kunne jo lave en lille gruppe, som arbejdede med de ting, de nu var gode til og så rådgav de andre i menighedsrådet. Så for mig er det ikke bare et spørgsmål om struktur. Det er også et spørgsmål om, hvordan vi organiserer arbejdet og gør det effektivt og professionelt. Arne spurgte før, om man måtte have lov til at bruge et bestemt ord, men hvorfor må vi ikke have lov til at være professionelle i et menighedsråd? Jeg synes, at vi skal bruge Landsforeningens organisation til at uddanne os selv til de jobs, vi har påtaget os. Om det så skal være for 2, 4 eller 16 år. Man møder jo mange kendte ansigter her på Landsmødet, der har været her før, og det må jo være fordi, der er noget ved det. Lad os kigge på vores arbejdsform.

271, Rita Bitsch Andersen: Hvert år indkalder vi i Lemvig Distriktsforening til et lille formøde, hvor de tilsluttede menighedsråd kan stille spørgsmål, som vi kan tage med herover, og jeg har et spørgsmål med. Hvordan kan vi som arbejdsgivere i en arbejdsgiverrolle påvirke noget som helst, hvad kommer det til at koste os i fremtiden, og hvem deltager på vegne af Landsforeningen? Og har Landsforeningen kompetencerne til at påtage sig rollen?

282, Ole Larsen: Jeg er formand for distriktsforeningen i Vesthimmerland, og jeg møder rigtig mange mennesker i Års og omegn, der spørger, hvad den der distriktsforening egentlig laver, og hvad den egentlig er for noget. På vores sidste årsmøde, som vi har i slutningen af januar, brugte jeg 10 minutter af indledningen til at fortælle de tilstedeværende, hvad distriktsforeningen går rundt og laver, og det, synes jeg måske, kunne være på sin plads, at I alle sammen går hjem og gør. Fortæl folk, at vi er et serviceorgan for menighedsrådene, og at vi gerne vil være med til at arrangere kurser og andre ting, som kunne være af interesse. Gå hjem og fortæl jeres menighedsråd, at I er der og gerne vil noget, fordi I mener noget med det.

234, Arne Waage Beck: Jeg havde sammen med andre den fornøjelse at sidde i den arbejdsgruppe, som fik til opgave at kigge på distriktsforeningernes struktur i forhold til Landsforeningen, bl.a. sammen med Inge Espensen. Vi var ikke enige hele vejen rundt - for ikke at sige at vi langt fra var enige. Men en af de ting, vi blev præsenteret for, var netop det forhold, at vi ikke ved, hvordan distriktsforeningernes vedtægter ser ud. Vi har f.eks. kendskab til en vedtægt fra 1960'erne, og vi ved ikke, om den er blevet revideret eller ej. Derfor fik vi til opgave i det videre forløb at prøve at udarbejde et forslag til en standard-vedtægt for en distriktsforening, og det har vi så gjort. Der er ikke tale om et påbud om, at sådan skal den se ud, men det er en minimums-vedtægt, som siger, at hvis man laver det på den facon, så kan det lade sig gøre at få det til at fungere. Jeg er meget enig med den foregående taler om, at vi åbenbart har en opgave, som består i at fortælle vores menighedsråd, hvad vi er her for, hvad vi kan levere eller evt. ikke levere, og at vi kan være gennemgangskanal for videreforsendelse af budskaber af den ene eller anden art til og fra Landsforeningen. Det er nogle gange lidt op ad bakke, og jeg har en ubehagelig fornemmelse af, at når nogen gerne vil af med distriktsforeningerne og tror, at alting bliver meget bedre, hvis de ikke var her, så har det at gøre med en forventning om, at

hvis der bare var direkte kommunikation imellem Landsforeningens sekretariat og menighedsrådene, så ville der være en strøm af information frem og tilbage. Det har jeg min stærke tvivl om. Jeg må konstatere, at der er nogle af vores 31 medlemsråd, vi aldrig hører fra, men vi sender dem da pligt-skyldigst og ordentligt meddelelser, indkaldelser til vores møder og indkaldelser til de kurser, vi arrangerer. Men nogen interesserer sig åbenbart ikke for det, og det har jeg ikke noget problem med. Jeg konstaterer, at det er sådan, og jeg tror ikke, at det bliver anderledes af, at distriktsforeningerne ikke var her.

322, Tom Ebbe Jakobsen: Landsforeningen gjorde et vovestykke for 2 år siden, da de nedsatte en arbejdsgruppe omkring distriktsforeninger. De sammensatte en gruppe, der var rygende uenig, men vi er alligevel nået frem til noget, så sig ikke, at Landsforeningen ikke har lyttet til os ude i menighedsrådene, når de fremsætter forslag om, hvordan strukturen skal være fremover. Jeg synes faktisk, at det var ret flot, at Landsforeningen på det her punkt inddrog os, som arbejder med det til dagligt. Jeg har før nævnt det med valg til menighedsråd, og at vi ikke er inddraget der, men det kan være, vi bliver det?

Søren Abildgaards kommentarer til debatindlæggene: Jeg vil godt sige tak til Inge Espensen, Arne Waage Beck, Tom Ebbe Jakobsen og alle de andre, der har deltaget i arbejdet undervejs, og som dermed har bidraget til det resultat, vi står med i dag. Den store spændvidde, der har været i arbejdet, hører vi jo meget tydeligt her fra talerstolen. Det var helt bevidst, da vi satte den første arbejdsgruppe, at der også skulle medvirke repræsentanter fra menighedsråd, som ikke var med i en distriktsbestyrelse og derfor så at sige kunne komme med et frisk blik udefra. Det er afgørende at holde fast i, at både Landsforeningen og distriktsforeningerne måles på, om vi er relevante for menighedsrådene. Det er jo ikke os som landsforening eller jer som distriktsforening, der er relevante i sig selv. Vi er her for at gavne menighedsrådenes interesser. Og når vi holder fast i distriktsforeningerne i oplæggene, afspejler det jo de store forskelle, der er i menighedsrådene. Jeg tror sådan set, at menighedsrådene har de samme behov alle steder i landet, men der er bare forskellige rammer at fungere under. Nogle steder arbejder man sammen med meget aktive provstier, og det efterlader måske ikke det store spillerum for distriktsforeningerne. Andre steder er der mere plads til, at distriktsforeningerne kan udfylde funktioner. Det har vi forsøgt at tage højde for ved at lave en model, som kan bruges overalt i landet, og som stadigvæk bevarer en lokal og geografisk fleksibilitet. Der er altså mulighed for at indrette sig på en måde, som passer til de lokale forhold.

Hvis man i et menighedsråd ude lokalt har svært ved at se behovet for sin distriktsforening, kan man tage ansvaret på sig som menighedsråd og møde op til distriktsforeningens generalforsamling og her påvirke sin forening. Det er da kun godt, hvis der også kommer indspark fra menighedsrådene - at de viser interesse for distriktsforeningernes arbejde.

Noget andet, vi som Landsforening er nødt til at være interesseret i, er at have en organisation, der hænger sammen, og hvor menighedsrådene får den samme servicering, uanset hvor i landet de er. Det nytter ikke noget, at vi har distriktsforeninger, der ikke fungerer, eller som stort set er holdt op med at fungere. Det var også en del af oplægget sidste år, at vi fra sekretariatets og bestyrelsens side skal kunne medvirke til at få udviklet vores organisation, så den hænger bedre sammen, så man som medlem af en distriktsforenings bestyrelse føler sig klædt ordentligt på til at løfte de opgaver, der ligger til distriktsforeningen, og som menighedsrådene i det pågældende område synes er relevante for distriktsforeningen af løfte.

På baggrund af de drøftelser, vi har haft de sidste par år, og med de vedtægtsændringer, der nu er foreslået, og som forhåbentlig bliver vedtaget, har jeg de bedste forhåbninger til, at vi har lagt grunden til at få Landsforeningen og distriktsforeningerne til at arbejde godt og hensigtsmæssigt sammen – også i årene fremover og til gavn for menighedsrådene.

Lone Wellner Jensens bemærkninger: Jeg vil gerne svare på spørgsmålene fra Rita, så hun kan give svaret videre hjemme i sin distriktsforening. Som jeg forstod det, var spørgsmålene til det med arbejdsgiverorganisationen tredelt: Kan vi magte det? Hvad koster det? Og hvad får vi ud af det? Inden der gik valgkamp i det på Christiansborg, bad Folketingets Kirkeudvalg os om et materiale, der sandsynliggjorde netop det, om vi kan magte det, og som også beskriver, hvordan vi vil føre det ud i livet. Vi nåede desværre ikke at sende det til dem, før de blev optaget af valgkampen, men det ligger fuldstændig grydeklart og venter på et nyt kirkeudvalg. I det ret omfangsrige notat gør vi rede for, hvordan vi vil organisere arbejdet i vores forening. Materialet vil i summarisk form blive gjort tilgængeligt for vores medlemmer senere, når vi har sendt det til det nye kirkeudvalg. Vi har i forvejen en organisation, som har været bisidder i overenskomstforhandlingerne, og det er vores medarbejdere, der laver en hel del af forberedelsesmaterialet til forhandlingerne, så vi har meget store kompetencer i vores organisation i Landsforeningen allerede.

I det omtalte notat har vi faktisk også lavet en beregning over, hvad det koster. Der vil være tale om at flytte de ressourcer, der nu bliver brugt på det i Kirkeministeriet, fra ministeriet til Landsforeningen. Det fremgår af notatet, at der netto set vil være tale om en besparelse på området, hvis man gør, som vi foreslår det. Så ja, vi har råd til det.

Og hvad får vi så ud af det? Det har jeg kort været inde på før. Sådan som den danske model jo er, sidder vi to parter over for hinanden og kigger hinanden i øjnene for hver for sig at få det bedst mulige ud af det. Og vi har den fordel, at det er os, der er tæt på virkeligheden. Det er os, der har viden om, hvordan ting kan administreres, når det når ud i det virkelige liv. Og jeg tror på, at vi har en højere grad af motivation i Landsforeningen for at indgå overenskomster, som også viser sig at være administrerbare. Det er det, vi får ud af det.

Beretningens hovedafsnit "Medlemservice"

94, Tove Fedder Buch: Tak til sekretariatet for den rådgivning og hjælp, vi har fået. Tak for juridiske svar og for hjælp, når det gælder personaleforhold og arbejdsmiljø. Og som et af menighedsrådsmedlemmerne sagde til mig: husk også at sige tak for den store tålmodighed, IT-folkene har. Vi har i år prøvet noget nyt. Vi har fået hjælp i forbindelse med rekruttering. Vi troede, vi kunne selv, men vi lærte meget af det. Vi har et rigtig, rigtig dygtigt sekretariat med rigtig, rigtig mange dygtige medarbejdere, der er kompetente på hvert deres felt. Og jeg er ikke ene om at synes det, for når jeg ringer, får jeg at vide, at der ligger 3-4 stykker før mig i køen. Så mange tusind tak til jer i sekretariatet. Jeg synes, I fortjener en klapsalve.

158, Carl Aage Clausen: Service for vores medlemmer er også for mit vedkommende dem, som sidder på kirkebænken om søndagen. En af de bedste gaver, jeg fik med hjemmefra, var, at der ikke var mange søndage, hvor jeg ikke blev taget med i kirke. Sådan er det stadigvæk, og det burde også være naturligt for samtlige menighedsrådsmedlemmer. Det er rigtig rart at være her. Den bedste årlige oplevelse er at komme på Nyborg Strand. I er så positive alle sammen. Og der skal så lidt til for at opmuntre. Service dækker rigtig meget. Jeg sagde en gang til en kirkegænger: Nej, hvor er det dejligt at se dig", og så nævnte jeg navnet. Så kiggede hun på mig med store øjne og sagde: "Ved du hvad? Hvor er det længe siden, at nogen har sagt det til mig.". Hun fik en god dag. Der skal så lidt til. Jeg har et kort liggende derhjemme i arkivet. Det er fra en nabokirke, der lånte vores kirke, fordi deres egen skulle restaureres. De takkede, fordi vi tog så venligt imod dem. Vi var jo så glade, når der kom en lille busfuld fra nabosognet. Tænkt sig, begge parter var glade. Er det ikke skønt? Jeg var den første kontaktperson i vores menighedsråd. Engang var jeg den yngste, nu er jeg den ældste. Sådan er det, når man holder af det. Og hvad skal en kontaktperson? Han skal sørge for, at personalet har det godt. Det prøver vi på. Der er mange måder at hjælpe på. Jeg tænker på, da jeg var kirkesanger i 13 år. Det var i 60-erne. Det var dengang, damerne gik med meget stramme nederdele. De måtte stå op på cyklen. En juleaften stod der en dame, der ikke kunne komme op på det næste trappetrin, og hvad gør man? Hun trak lidt i lynlåsen. Det hjalp ikke nok, så den fik et nyk til, og

tredje gang var der en behjælpelig herre, der sådan lige..... og så kom hun op. Samtidig blev hun meget fornærmet og sagde: "Det kan man ikke!". "Åh, det ved jeg ikke, for nu har du trukket i min lyn-lås 3 gange."

271, Rita Bitsch Andersen: Jeg vil gerne sige tak til Landsforeningen, fordi de har udbudt kurserne gratis eller næsten gratis. Det gør det nemmere for os at konkurrere med provstiet, som har udbudt gratis kurser både for kontaktpersoner og kirkeværger og om MUS-samtaler osv. Nu har vi endelig fået råd til at give en ordentlig forplejning, når de kommer. Men kunne I ikke lade være med at kalde et kursus for "Regnskab for begyndere" eller "Forstå kirkeregnskabet for begyndere". Jeg kan se, at det holder nogen tilbage, som synes, det er flovt, at de ikke forstår et kirkeregnskab, når de har siddet i menighedsrådet i en halv snes år. Hvis I streger "for begyndere" over, tror jeg, der kommer flere til kurserne. Og når I trykker kirkebladet, kunne I så ikke lade være med at trykke det i negativ. Kig ud over forsamlingen. Vi er jo gråhårede alle sammen og har glasögon, så vi kan ikke læse det.

Carsten Bøgh Pedersens kommentarer til indlæggene: Det er rigtig dejligt at komme herop og svare på de sidste 3 indlæg, som jeg alle tager som en tak til vores fantastiske sekretariat. I bestyrelsen ved vi godt, at de er dygtige, for vi hører det også tit. Tusind tak til Tove og Carl Aage og Rita for jeres indlæg. De gode råd om kurser for begyndere vil vi overveje, for det er egentlig træls at indrømme, at der er noget, man ikke kan. Det samme gælder forslaget om layout.

Debatindlæg til årsberetningen i øvrigt:

240, Ole Stevns: Vi har jo været meget vidt omkring, men ikke hørt så meget om begrebet biskopper. Vores formand havde en kort bemærkning i går, hvor hun sagde, at der heldigvis er en tendens til, at når biskopperne udtaler sig offentligt, sker det individuelt og ikke som gruppe. I formandens seneste nyhedsbrev fremkommer hun med tanker om at kigge på proceduren ved bispevalg. Er vore biskopper fuldt kvalificeret til det job, de har, og hvilke kvalifikationskrav kunne vi stille til vores biskopper? En af de vigtigste kvalifikationer må jo være, at de er særdeles velfunderede teologisk, og formanden foreslår så, at man kunne overveje at nedsætte et bedømmelsesudvalg til at kigge på kandidaterne. Det, synes jeg, er en knippelgod idé. Det vil ikke tilsidesætte demokratiet på nogen måde, men tværtimod styrke det. Et bedømmelsesudvalg er jo ganske almindeligt på de højere læreanstalter ved besættelse af ledende stillinger. Det, synes jeg godt, man kunne drøfte i Landsforeningen og i bestyrelsen. Biskopperne gør deres arbejde så godt, som de kan, med de kvalifikationer, de har. Jeg morede mig forleden dag, da jeg læste en bog af Nørregaard-Nielsen, hvor han skriver, at biskopperne jo kan jo have mange kvalifikationer, men han syntes, det var lige groft nok, når der for nogle år siden blev ansat en biskop, hvis fornemmeste kvalifikation var, at han var god til at spille op til dans. Hvor er vi så henne? Vi skal have en person, som vi kan se op til, og biskoppens fornemmeste opgave er at være rådgiver for præster og menighedsråd, og ikke mindst skal biskoppen være en medspiller. Den nugældende bispelov er fra 1922. Jeg vil opfordre bestyrelsen til at tage loven op ved lejlighed, for der er bestemmelser, der trænger til at blive vendt. F.eks. har vi et stort dansk mindretal i Sydslesvig, der er uforstående over for, at de ikke havde valgt ved bispevalget i Haderslev Stift. Det døjer jeg også med at forstå.

441, Bo Frederiksen: Vi har et par gange her fra i løbet af dagen hørt, at udtrykket "det har vi prøvet" er noget af det mest dræbende for nye initiativer og friske øjne, der kommer ind i menighedsrådet. Den har en tvilling: "Sådan har vi altid gjort". Vi hørte argumentet i forbindelse med regnskab. Siden november er det et krav til alle borgere i dette land, at man kan tage imod elektronisk post, og man kan få et billede frem på en skærm, sætte nogle krydser og skrive nogle tal, når man skal kommunikere med det offentlige. Jeg vil opfordre bestyrelsen med en ny formand i spidsen og den afgående på bagklappen til at arbejde for, at den kommunikation, vi har med provsti og stift, tager et tigerspring ind i nutiden på IT-siden.

168, Jørgen Gade Hyldgaard: Der er nu godt et år til valget af nye menighedsrådsmedlemmer. For et år siden havde vi den situation, at halvdelen af menighedsrådsmedlemmerne ønskede at fratræde, og hvad gør man så? Vi valgte at gøre det på den måde, at jeg fik lov til at tiltræde som ny formand, og så snakkede vi med både medarbejdere, menighedsråd og netværk for at finde ud af, hvem der kunne være potentielle medlemmer af menighedsrådet. Vi så os omkring i kirken for at se, hvem der kunne have lyst til at være med, og hvem der måske viste lidt temperament og engagement og kunne være potentielle medlemmer. En bestyrelse skal bestå af så mange forskellige medlemmer som muligt, sådan at man får en god debat. Jeg tog en snak på en times tid med hver af de kandidater, vi var nået frem til, for at finde ud af, hvad deres baggrund var, og hvad de kunne bidrage med. Udgangspunktet var, at vi er 9 personer i menighedsrådet, der skal dele arbejdet, og at vi ikke gider have nogen, som ikke bidrager. Og vi fik faktisk 9 medlemmer og 6 suppleanter. Jeg tror ikke, man skal sælge det som et let job. Jeg tror, man skal sælge det som en udfordring til at være med i et arbejde, hvor man kan lære, og hvor man kan få lov til at bidrage.

267, Anne Lisbeth Bisgaard Jepsen: Jeg er i et menighedsråd, hvor mange mennesker faktisk slider på kirkebænken om søndagen. Vi har babysalmesang og mange aktiviteter, bl.a. frivillighedsfest for 180 mennesker. Nogle gange taler man om folkekirkens kæmpestore pengeforbrug. Og jeg kunne faktisk godt tænke mig at få dokumenteret, hvor mange ugentlige timer vi bruger på samarbejdet med de frie, kirkelige organisationer, missionselskaberne, borgerforeninger, og hvad der ellers er. Og ser vi nu på forsamlingens hårfarve, hænger det jo også sammen med, at det at sidde i menighedsrådet tit er så tidrøvende, at dem, der er på arbejdsmarkedet, vanskeligt har tid til det. Jeg synes faktisk, at vi tit arbejder professionelt i menighedsrådene, selvom det ikke er vores profession som sådan. Men vi mangler en undersøgelse, der viser, hvor mange timer frivillige bruger i kirkens arbejde, og man kunne såmænd godt gange timerne med mindstelønnen og se, hvor mange penge vi selv skaffer ind i kirken, for vi har jo ikke ansatte til alting. Og jeg tror, at det bliver et milliardbeløb. Og hvis man også skulle sætte løn efter de kvalifikationer eller den løn, menighedsrådsmedlemmerne havde, sidst de var på arbejdsmarkedet, hold da op, hvor mange midler vi selv putter i folkekirken. Den undersøgelse kunne jeg godt tænke mig at se.

71, Verner Bech: Jeg vil gerne knytte nogle kommentarer til vores store succes i folkekirken. Jeg tror, rigtig mange af os de sidste 10-15 år har oplevet, at folkekirkerne er blevet fyldt. Det er også fint, at vi er begyndt at tælle, så vi kan vise, hvor stor en succes vi er. I går fremførte Marie Vejrup Nielsen bl.a., at det store flertal af kirkegængerne er glade, men dovne. I vores kirke har vi i flere år haft et gospelkor. De er 84, og de betaler selv. Vi ser måske én til højmessen, hvis vi er heldige en gang imellem. Det er sådan, det er derude. Jeg havde en drøm om, at alle fra alle aktiviteterne ville samles til søndagshøjmessen. Det sker ikke, og derfor - som hun sagde i går - hvad får vi ud af det? Den store succes skaber ikke flere aktive medlemmer. De aktive folkekirker drives af de få. Og jeg tænker på, at vi og Landsforeningen - der har arbejdet med kirker på landet, dåbsprocenter og så videre - har en opgave, vi bliver nødt til at tage på os. Hvordan får vi dem, der kommer i vores kirker, gjort aktive? Hvordan får vi et fællesskab? Hvordan får vi nogle værdier omkring det, vi er sammen om? Og så fik vi i går af vores politikere en opfordring til at være mere vilde. Det var det udtryk, de brugte. Vi skal udfordre Folketinget med spørgsmål og med holdninger. Vi sidder for meget tilbagelænet, og de mangler den information og det benarbejde, som vi skal gøre. Det skal vi tage os på - alle sammen i folkekirken. Lad os nu skubbe til dem derinde.

Inge Lise Pedersens bemærkninger: Mine kommentarer til indlæggene er mere mine egne, end det nødvendigvis er bestyrelsens. Jeg vil godt lige føje et par ord til nyhedsbrevet om bispevalg. Det er nogle tanker, jeg har haft i mange år, og jeg har også fremsat dem før. De bliver også jævnlige aktualiseret, vil jeg sige. Det er en særdeles vigtig del af en biskops arbejde at have det teologiske tilsyn med præster og menigheder. Hver gang der popper en sag op - sidste gang var jo her i vinter med diskussionen om opstandelse - er det jo meget vigtigt, at man har en biskop, der er ordentligt klædt på til at håndtere den. Hvis biskoppen ikke er det, mister præsterne respekten, for teologisk dygtige

præster kan jo ikke have faglig respekt for deres biskop, hvis de tydeligt kan mærke, at han eller hun er en dårlig teolog. Bisperembedet er jo ikke en stilling, der er valgt for 4 år, men frem til pensionsalderen, og jeg synes, det er meget mærkeligt, at det er et rent demokratisk valg uden nogen som helst anden sikring, end at vedkommende har en uddannelse, så han eller hun kan få et præsteembede. Det er altså ikke nok. Der, hvor der er virkelig teologisk respekt om biskoppen, har jeg indtryk af, at præstesager får et andet forløb end der, hvor der ikke er den samme faglige respekt. Jeg vil overhovedet ikke røre ved menighedsrådenes demokratiske indflydelse. Men uanset hvem vi sætter vores kryds ved, skal vi kunne være sikre på, at vedkommende har tilstrækkelige teologiske kvalifikationer. Vi er det eneste land i Nordvesteuropa, der har en valglov, hvor den stærke teologi ikke på nogen måde er sikret. Vi er det eneste land, hvor lægfolket har den overvejende indflydelse på, hvem der bliver biskop.

Jeg har også lyst til at kommentere lidt på talen om, hvordan vi får et fællesskab i kirken, og hvad vi får, når vi laver de mange aktiviteter? Jeg tror ikke, at vi kan undgå at lave de mange aktiviteter, for vi er blevet meget kræsne og specifikke i dag. Vi vil have tilbud, der lige passer til os. Det indebærer jo risikoen for, at vi ikke er én fælles menighed i sognet, men en hel række. Mange af os har jo nok drømt, at når nu de unge familier var glade for babysalmesang og spaghetti-gudstjeneste, så kom de nok også til højmessen. Det gør de ikke ret mange steder. Vilåret er altså, at vi har flere forskellige menigheder. Det er selvfølgelig også vigtigt, at det, vi laver derude, er af kvalitet. Vi skal ikke lave et eller andet smart for at lokke dem ind, og så kommer kvaliteten først, når de når til højmessen, for så langt når de aldrig. Endelige kan jeg sige fra mit eget menighedsråd, at hvis man arbejder med de grundlæggende ting, kan det skabe fællesskab og aktivitet - i hvert fald i kernemenigheden. Vi har i flere omgange arbejdet med gudstjenesten. For tiden er vi et liturgisk frisogn, så vi har faktisk fået tilladelse til at gøre hvad som helst. Og det kan virkelig sætte samtaler i gang på tværs, og det rejser mange spørgsmål. Det er med samtalen om de centrale ting, dvs. gudstjeneste og tro, vi skal begynde. Vi har stadigvæk et stort efterslæb med den del af menighedsloven, der handler om, at vi styrer de kirkelige og administrative anliggender. Det forudsætter en grundig samtale om, hvad der er op og ned i kristendommen, og hvordan vi forholder os til det. Gå ud og skaf tid til det. En hel nem ting, og det har jeg sagt mange gange før: Hvis man sætter den første halve time af alle menighedsrådsmøder af til at snakke om indhold, så viser det sig, at vi også når det andet.

Bestyrelsens årsberetning blev sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor den blev enstemmigt godkendt.

7. Forelæggelse og drøftelse af bestyrelsens oplæg til større initiativer

A. Et folkekirkeligt dåbsinitiativ

Per Damgaard Pedersen indledte debatten: Er der et problem? Ja, det er der. Har vi muligheder? Ja, det kan I tro, vi har. Dåbsinitiativet er beskrevet i årsrapporten, og dertil skal føjes en lille ting, som Carsten Mulnæs bragte på bane. Han rejser spørgsmålet om, hvor stor indflydelse tallene for indvandring og konfirmanddåb har for tallene og graferne over det faldende dåbstal. Det har vi grafer, der viser. Der er rigtig mange 0-9 årige, der bliver meldt ind, og det sker hovedsageligt i forbindelse med barnedåben. Og der er godt 2.500 i aldersgruppen 10-19 årige, der meldes ind, og det er altovervejende indmeldelser i forbindelse med konfirmationen. Dertil kommer nogle, som tidligere var døbt, siden har meldt sig ud i en periode og derefter er meldt ind igen. Vi glæder os selvfølgelig over den rolle, dåben spiller i de unge menneskers liv, men tallene spiller ikke en rolle i det store billede. Og tager vi indvandringens betydning ud af den graf, der gælder for alle, får vi en graf, der har nøjagtig den samme tendens og retning, og heller ikke det spiller den store rolle for det samlede billede.

Så vi har altså et problem, men vi har også muligheder. Det begynder heldigvis at boble og blomstre rundt omkring. Hvis vi ser overordnet på historien, støder vi på tre kæmpestore succeshistorier, der har det til fælles, at nogen opdagede, at der var et problem, som de lokalt begyndte at gøre noget ved. Det fik andre øje på og gik i gang, og så bredte initiativet sig ud. Det første, jeg tænker på, er un-

dervising af juniorkonfirmander, som førte til, at tallet for konfirmationer stabiliserede sig og stoppede med at falde. Det lærte vi af alle sammen rundt omkring. Det fandtes ikke for 30 år siden. Og der er spaghetti-gudstjenester eller børnegudstjenester af forskellig slags. De har mange forskellige former, som også er blevet bredt ud. De viser, at der er noget dejligt i kirken til børnefamilierne. Hver 4. baby går til babysalmesang nu. For 10 år siden var der vel nærmest ikke nogen, der gjorde det. Vi kunne bestemt godt skrue lidt op for det kristelige indhold i babysalmesangen, og det er vist også nødvendigt. Men disse tre kæmpestore succes historier viser alle sammen det samme, nemlig at vi i folkekirken er i stand til at være mobile, indrette os efter problemerne, se mulighederne og at lære af hinanden. Det er simpelthen en god historie, og derfor er jeg optimist. Vi har i Landsforeningen henvendt os til stiftsrådene og spurgt dem, om de har beskæftiget sig med problemet. 9 af dem har meldt tilbage, og de melder alle sammen, at problemet på en eller anden måde er på deres dagsorden. Og der er forskellige initiativer i gang rundt om i landet. Et af dem er præsenteret i vores årsmødeavis. "Banke, banke på" hedder artiklen om opsøgende medlemspleje, hvor præsten tager hjem til nybagte forældre med fødselsattesten og gratulerer med barnet osv. Der er flere præster, der gør nogenlunde det samme. Med dåbsinitiativet er vi midt i processen med dels at blive realistiske og få fat på, hvad problemet består i, og dels at finde mulighederne og de gode initiativer. Et væsentligt skridt fremad i processen vil blive præsenteret søndag morgen i en workshop. Karen Marie Sø Leth-Nissen har lavet et stort forskningsarbejde, hvor hun har været med helt inde ved unge pars spisebord. Det er jo her, beslutningen træffes, om barnet skal døbes eller ej, og det bliver meget, meget spændende at lære hendes resultater bedre at kende. Det er det ene bord, vi gerne vil ind til. Det andet bord, vi gerne vil ind til, er menighedsrådenes mødeborde. Det giver os mulighed for at tænke præcist over, hvilke initiativer vi kan tage. Og der er nogen, der får gode ideer rundt omkring, De ideer vil vi gerne samle op og gøre tilgængelige og brede ud.

87, Otto Bendixen: Det er et vældig godt initiativ, Landsforeningen har taget. Måske er det 10 år for sent, men bedre sent end aldrig. Jeg synes virkelig, at vi fra menighedsrådene skal bakke initiativet op. For ét er, at Landsforeningen kan lave noget materiale, men det er jo ude i sognene, at det egentlige arbejde skal foregå. Og det er jo ikke alene præsterne, der skal gøre noget. Menighedsrådene, de frivillige i sognet, ungdomsorganisationerne, FDF, spejderne og mange kan også medvirke til det her, og jeg synes, at vi hver for sig i vores menighedsråd skal forsøge at fremme processen, for den er uhyre vigtig for folkekirkens fremtid i Danmark.

51, Karsten Fledelius: Jeg har også meget anerkendelse til overs for initiativet. Det med at gå ud hos forældrene er utrolig væsentligt, ikke mindst i Vesterbro Provsti i København, hvor dåbsprocenten jo virkelig ligger lavt sammenlignet med andre dele af landet. Jo længere østpå, man bevæger sig i Danmark, jo mere falder dåbsprocenten generelt set. For mig er der ikke nogen som helst tvivl om, at hvis ikke vi var gået i gang med noget sådant, ville dåbsprocenten være faldet endnu mere. Sammenlignet med resten af Europa er vi en af de store kirker, der holder stillingen bedst og har den højeste konfirmationsprocent. Det er vigtigt at holde fast i. Det her kommer helt klart på det rette tidspunkt og er vigtigt. Så vidt jeg ved, er et flertal af de mennesker, der lever i Danmark med anden etnisk baggrund, kristne, snarere end de tilhører andre religioner. Javel, vi taler om nytilkomne. Men vi må nok desuden tænke på, at dåbsprocenten hos andre grupper, som er kristne, også er væsentlig i denne forbindelse. Hvis folkekirken inspirerer dem, og vi kan lade os inspirere af dem, er det et fælles hensyn at styrke kristendommen i Danmark.

111, Tove Mulnæs: Det med dåben optager mig og vores menighedsråd rigtig meget. Jeg blev lidt ked af det i går, da Marie Vejrup sagde, at det var, som om man så ikke mere til folk, når babysalmesangen var overstået. Det er så ikke erfaringen hos os. De kommer måske ikke ligefrem til højmesse, men så har vi spaghetti-gudstjenester og fastelavn, og så kommer de, fordi de har været i kirken før. Vi har også fået nogle frivillige med til at lave mad eller andet. Og vi har frivillige i nogle grupper, som hjælper med at få det hele til at køre. Og vi har startet noget, der hedder tumlingesang, fordi dem, der deltog i babysalmesangen, var kede af at holde op. Tumlingesangen kører vi kl. 16.30, så

det passer med folks arbejde. Der er folk på venteliste for at komme ind, for vi kan ikke have mere end 12 ad gangen! Så det er indtil videre en succes. Og her i efteråret vil vi prøve at have almindelig højmesse den sidste søndag i kvartalet, men med rytmisk musik. Vi er meget spændte på det. Det er ikke et dåbsinitiativ, men det har lidt med børn og unge at gøre.

323, Ove Madsen: Dåbsprocenten i København er allerede nu langt under 50 %, mens viovre i Vestdanmark trods alt ligger på omkring 80-88 %. Men det er jo stadigvæk ikke godt nok. I mit sogn er der oprettet en frikirke. Det er de unge mennesker, som er med i frikirken, og det er dem, der får børnene, som altså også bliver døbt. Tallene for dem er jo ikke talt med her, for de tæller ikke med i folkekirken. Derfor tror jeg, at en del af dem, der bliver døbt, ikke bliver talt med i det her. Et andet problem med frikirkerne er, at folk så melder sig ud af folkekirken. Hvad sker der så med vores kulturværdier, når de unge melder sig ud af folkekirken? Hvem skal så betale for kulturværdierne fremover? Det er et stort spørgsmål, synes jeg, for det er folkekirken, der skal bevare de gamle 1200-tals kirker. Vi må jo ikke grave dem ned.

430, Ivan Laurits Jakobsen: Hjertelig tak til jer i bestyrelsen, fordi I har taget dette initiativ. Det er så dejligt at få bekræftet, at det at være i menighedsrådet ikke kun handler om sten og bygninger, men i allerhøjeste grad om de levende sten. I Frederiksværk-Vinderød er vi også begyndt nedefra med babysalmesang, og vi har også spaghetti-gudstjeneste. Om det er dåbsoplæring eller ikke? Husk lige, at det er jer som menighedsrådsmedlemmer, der er med til at sikre, at den, der står for det, også samtidigt gør et godt stykke arbejde og netop bidrager til, at det er dåbsoplæring. Og som gammel organisationsmand vil jeg sige, at der er mange gode rådgivere herude. Vi skal ikke alle sammen opfinde de vises sten. Der er mange gode kommentarer at hente også herudefra, så benyt jer af det, også i pauserne her på mødet.

Peter Lassen, Skt. Peders i Slagelse: Tak for initiativet her. Jeg kunne godt tænke mig, at man måske også fulgte op med noget, der hed konfirmandinitiativ. Det ærgrer mig hvert år at se de dejlige unge mennesker forlade kirken og måske først vende tilbage de tre gange, de skal giftes. Spøg til side. Det med at oplære og være discipel er ikke noget, der kun sker som barn. Man er discipel hele livet, så det kunne være godt, hvis der var et eller andet, som de unge mennesker også kunne se sig selv i, altså hvor deres begyndende filosofien over tilværelsen kunne tages op og få en kirkelig retning. Det er skolerne og gymnasierne for dårlige til. De er kun fokuseret på det materielle i tilværelsen, har jeg indtryk af. Jeg er selv gymnasielærer, så jeg ved det.

62, Carsten Mulnæs: Formanden har gjort opmærksom på, hvor vigtigt det er med kvalitet i vores arbejde. Vi skal huske, at dem, der lader deres børn døbe, er de voksne. Så lad os også tænke på, at det vigtigt hele tiden at minde de voksne om, at kristendom er for voksne. Børnene bliver nemlig også store. Noget af problemet for voksne, der ikke lader deres børn døbe, kan være, at de tænker, at børnene vist nok er vokset fra deres barnetro. Det er også et teologisk spørgsmål, og derfor vil jeg sige, at det skal vi have fat i – også i andre fora. Jeg rendte ind i en voldsom diskussion om dåbsritualet på Facebook, fordi en af vanvare var kommet til at foreslå, at man måske skulle kigge på, om konfirmander skulle have nogle andre bibeltekster til deres konfirmanddåb. Nogle af de klicheer, vi bruger teologer og præster imellem, kan f.eks. være, at enhver dåb er en barnedåb. Hvis vi vil have flere døbte, er vi nødt til også at blive bedre til at tænke en teologisk differentiering ind om, hvad dåben er for noget. Aktivitet alene gør det ikke. Hvis vi f.eks. skal leve med i den tid, vi er en del af, så er dåb ikke kun et spørgsmål om frelse. Det er også et spørgsmål om identitet, og derfor er der et behov for et langt rigere sprog om, hvad dåben er, end det vi præsterer i øjeblikket. Det kræver teologisk arbejde, og det vil jeg gerne inspirere kolleger til at være med i. Nogle af jer sidder her, men det er også noget, som Landsforeningen bør appellere til præsternes samvirke om.

298, Jens Peder Baggesgaard: Jeg kan godt være lidt betænkelig ved "banke, banke på"-projektet. Vi bruger jo vores registreringsret til at komme ud og besøge medlemmer af vores folkekirke, men vi

har kun den viden, fordi vi er registrerende myndighed. Hvis vi ikke længere er kirkebogsførende, har vi ikke den viden, som vi bruger nu. Jeg tror, man skal passe på med at bruge den. Det kan være nedbrydende på en eller anden måde, eller det kan være farligt for os. Jeg kunne godt tænke mig et svar på, om det er rigtigt, det jeg tænker.

96, Jakob Zeuthen: Mange taler for mere forkyndelse i babysalmesangen, som jo også handler om dåb. Jeg er nu glad for, at der også er babysalmesang uden forkyndelse, for det er med til at skabe identitet. Det er med til at lære folk, hvor de hører til. Det er med til at lære folk, at Rødovre Kirke er min kirke, og det er en god begyndelse, hvis man skal have et forhold til kirken. Tusind tak for initiativet. På min hjemmebane har vi talt meget om det, og vi har fundet ud af, at dåbsforældre jo ikke er dåbsforældre. Dåbsforældre er mange slags. I Rødovre er det sådan, at dem, der lader deres børn døbe, primært er dem, der bor i villaer, og dem er der mange af. Dem, der ikke lader deres børn døbe, bor i højhuse og i socialt boligbyggeri. I virkeligheden er det socialt betinget, hvem der lader deres børn døbe. Og jeg ved ikke, om man kan tale om indkomst eller uddannelse eller sådan noget, men i Rødovre er det de laveste uddannelser og dem på social overførselsindkomst, som ikke lader deres børn døbe. Og så er der nogle få intellektuelle, som vi alle sammen kender, men de har aldrig ladet deres børn døbe. Men til jer, der skal arbejde videre med dette her, vil jeg godt sige, at jeg tror, at I skal være meget bevidste om målgruppen, når I udarbejder materiale, simpelthen fordi dåbsforældre ikke er dåbsforældre.

107, Lise Lotte Jørgensen: Det er en god ide med børnesalmesang og sådan noget, men vi skal altså også lige huske os selv. Jeg har et barnebarn på 3 år. Han og min datter blev smidt ud af kirken, fordi han ville larme. Det skal vi også lige tænke på. Vi er nok også selv skyld i, at de ikke kommer til højmessen.

Per Damgaard Pedersens replik til debatindlæggene: Tusind tak for, at I tænker med og arbejder med. Det er da sjovt, at der allerede nu er kommet en ny idé, som jeg aldrig har hørt om før: Tumlingesang. Det er sådan nogle små tøffere på 2-3 år. Det var da herligt. Den tager vi lige med. At der er en teologisk komponent i dette her - forholdet mellem identitet og frelse, altså forholdet mellem at være kristen og dansk - det skal vi have tænkt igennem. Også tak for opfordringen til at samarbejde med præsterne og teologerne på den her måde.

Der var en, der efterlyste noget lignende for konfirmanderne. En eller anden form for fastholdelse af konfirmandernes kirkelige engagement? Det er jo en skøn oplevelse at have konfirmander i kirke. De bliver glade for det, og det slutter med en kæmpe fest. Kunne vi ikke fastholde dem derefter? Det er da en oplagt idé. Der er noget, vi gerne vil med mennesker. Vi vil så gerne have, at de kommer og får det dejlige liv i kirken. Det gælder vel for langt de fleste af os, der er her i dag, at vi lever ud af den rigdom, som vi finder i kirken. Kirken giver os rytme igennem året og igennem livet, og der finder vi noget, som gør os rige, og som vi synes giver os overskud i hverdagen. Det ønsker vi selvfølgelig, at mange deltager i, men lad os være meget generøse. Det er min opfordring. Lad os være enormt generøse, sådan at alle dem, der kommer - hvad enten de kommer lidt eller meget - altid får noget godt i kirken. Vi kigger også på den sociale komponent og undersøger, om der er en social slagside. For dåbsfamilier er jo ikke dåbsfamilier. Det vil der blive sagt noget mere om til workshoppen her på baggrund af Karen Marie Sø Leth-Nissens forskningsarbejde. Men tak for denne tankeudveksling.

Inge Lise Pedersen supplerede: Lige et par konkrete bemærkninger. Er det et problem, at vi bruger vores registreringsret? Det bliver diskuteret. Jeg ved ikke, om juristerne har fundet ud af en endelig løsning, men vi er helt opmærksomme på problemstillingen. Jakob Zeuthen siger, at fravalg af dåb også har en social slagside, og det skal vi have undersøgt. Den undersøgelse af Peter Lüchau, som jeg nævnte, viser, at den faktor, der giver mest udslag på dåbsprocentens størrelse, er urbaniseringsgraden. Det ved vi. Det er Københavns og Helsingør Stifter, der har det dårligst, og derefter kommer de andre storbyområder. Men så ser Peter Lüchau også på, hvad det næste er, og det er meget kom-

plekst, men det er skildret rent statistisk i denne beretning. I Godthåb Sogn på Frederiksberg har man gjort den iagttagelse, at det er uhyre sjældent - hvis næsten aldrig forekommende - at enlige forældre får døbt deres barn. Da man havde en formodning om, at der er en del enlige forældre på stedet, mente de, at det måske kunne hænge sammen med, at der jo også er gået prestige i at holde store barnedåb. Vi kan lige så godt være ærlige og sige, at det er der. Der kunne jo være enlige forældre, der ikke magtede det, hverken arbejdsmæssigt eller økonomisk og derfor lod være med at få barnet døbt. Det er jo smadderægerligt set fra kirkens side. I Godthåb Sogn gjorde man et forsøg på at holde lørdagsdåb, hvor der blev arrangeret en dåbsfest i lokalerne med mulighed for at invitere 10-15 mennesker. Så kunne man få en dåbsfest. Det første arrangement blev aflyst, og det kan godt være, at det ikke lige skal være på den måde. Men jeg synes, at man skal overveje det, for det er virkelig ægerligt, hvis det er et prestigekapløb om dåbsfester, der får nogen til at holde sig tilbage.

8. Forelæggelse og godkendelse af foreningens reviderede regnskab for det foregående regnskabsår

Niels Hørlyck forelagde og gennemgik på bestyrelsens vegne Landsforeningens årsregnskab for 2014 med henvisning til det trykte regnskabsmateriale i årsrapporten. Regnskabet udviser et overskud på 912.000 kr. mod et budgetteret overskud på 138.000 kr., og Niels Hørlyck redegjorde for afvigelserne.

Niels Hørlyck indstillede på bestyrelsens vegne regnskabet til delegeretmødets godkendelse.

250, Harry Brix: Jeg har fundet 4 tal, som interesserer mig rigtig meget, nemlig lønrefusion på 557.000 kr., projektpenge på 385.000 kr. og arbejdsmiljøpenge på 600.000 kr., hvor der er 135.000 kr. tilbage. Og så der 344.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsen. I alt 1.421.000 kr. Året har givet et overskud på 922.000 kr. Det vil så sige, man har haft et underskud på 0,5 mio. kr., hvis man ikke havde fået de tilskud, hvis jeg regner rigtig. Det plejer jeg at gøre. Sover bestyrelsen roligt om natten med, at man faktisk lever af tilskud? Hvad nu, hvis de forsvinder, bl.a. lønrefusionen? Der er meget ballade omkring misbrug af rotationsmedarbejdertilskud. Jeg ved godt, at der er mange sogne, der gør brug af det – det gør vi også selv – men vi misbruger det ikke. Mit spørgsmål er, om man kan regne med, at i stadigvæk vil blive ved med at få så mange penge i kassen, for ellers kan foreningen jo ikke eksistere?

441, Bo Frederiksen: Jeg har spørgsmål om udlicitering af IT. Første spørgsmål: Har IT været udliciteret i hele regnskabsperioden? Hvis ikke den har, er de næste spørgsmål ikke relevante. Hvis den har, har det så dækket udgifterne til konsulentfirma i det første år, eller er det en gevinst, man først ser om 5, 6, 7, 8, 9, 10 år? Og det sidste spørgsmål: I cirklen med 10 udgiftsposter, hvilken af disse poster indeholder udgifterne til konsulentfirmaet?

Niels Hørlycks kommentar til indlæggene: Den omtalte lønrefusion er fast og vedrører 2 flexjobbere. Den kan vi altså budgettere med, så længe de to medarbejdere er ansat. De omkring 600.000 kr. vedrørende arbejdsmiljø er et fast beløb, vi får i tilskud, og vi har også en ansat til at lave arbejdet. Så var der bladrefusion. Det var noget med 300.000 kr., tror jeg. Det er et tilskud til bladet, som vi søger hvert år og indtil nu har fået bevilget. Og endelig har vi fået penge til projektet "Kirken på landet", hvor vi arbejder med en undersøgelse. Og Bo spørger til udlicitering. Den vedrører hele året, og det har været billigere end det, vi har betalt i løn- og personaleomkostninger. Og ja, vi sover roligt om natten.

Regnskabet blev sat til afstemning. Bortset fra en enkelt deltager, der hverken stemte for eller imod, stemte alle øvrige for. Regnskabet var dermed godkendt.

9. Orientering om foreningens aktuelle økonomiske stilling

Niels Hørlyck: Jeg vil gerne beskrive, hvordan vi i bestyrelse og forretningsudvalg bliver holdt orienteret om økonomien. Til næsten hvert forretningsudvalgs- og bestyrelsesmøde får vi et bilag fra administrationen, der viser situationen. Det tager udgangspunkt i det godkendte budget fra årsmødet, og vi vurderer så løbende de ændringer, der er i forhold til det, og vi ser på, hvilken indflydelse ændringerne vil få. F.eks. har vi sendt medlemsopkrævning ud for 2015, hvor vi efterfølgende måtte konstatere, at der var lidt flere menighedsråd, der havde lagt sig sammen, end vi havde regnet med. Så mangler der 50.000 kr. i indtægter, og den rettelse smitter af på det korrigerede budget og vil typisk også smitte af på det efterfølgende års budget, fordi der jo er færre menighedsråd at gøre godt med. Lige nu er min forventning til 2015, at vi kommer meget tæt på det budgetterede resultat, men for ½ års tid siden så det værre ud, så der er meget bevægelse i det. En af de store økonomiske ændringer er, at rådgivningen "sælger" mere af den indtægtsdækkede virksomhed, end vi havde budgetteret med. Faktisk har vi været nødt til at sige nej tak til nogle menighedsråd - eller i hvert fald bedt dem om at vente lidt. Derfor har vi besluttet at ansætte en medarbejder mere. Vi laver noget intern flytning af en medarbejder og slår en stilling op i stedet.

Der er normalt ret stille på kursusfronten i 3. år af menighedsrådsperioden, men det at kurserne er blevet meget billige har øget efterspørgslen lidt. Vi arbejder også med en generel styrkelse på flere områder i sekretariatet, fordi der simpelthen er nogle medarbejdere, der har for meget arbejde. Vi skal have lidt finansiering på plads, men det håber vi også lykkes.

I vinter blev der brugt mange timer på overenskomstforhandlingerne, og der var mange ture til København, og det smitter jo af på lønudgifterne, men alt i alt forventer vi så nogenlunde at ramme lidt over et 0, som vi har budgetteret med.

10. Forelæggelse og drøftelse af budget samt godkendelse af forslag til kontingent for det følgende regnskabsår

Niels Hørlyck: En af de vigtige forudsætninger for budgettet er størrelsen af kontingentet, som jo dækker omkring 70 % af vores indtægter. Ligesom sidste år vil vi foreslå, at kontingentet stiger 2 %. Det giver så kun en stigning på omkring 1,7 % i vores regnskab, fordi vi forventer, at nogle menighedsråd lægger sig sammen. Sidste år lovede jeg, at vi ville kigge på kontingentmodellen, og det har vi ikke glemt. Men vi har bevidst valgt at udskyde det p.g.a. vores arbejde på at blive arbejdsgiverforening, for hvis det lykkes, skal vi se på kontingentmodellen igen.

Sidste år efter budgetfremlæggelsen konstaterede jeg, at der var nogen, der ikke var helt klar over, hvordan kontingentmodellen virker. Den virker jo sådan, at alle betaler 6.165 kr. for de første 500 medlemmer, 7,32 kr. pr. medlem for de næste 250 medlemmer og 5,66 kr. pr. medlem for de næste 250. Skalaen gradueres med spring på 250 medlemmer ad gangen, og jo længere vi kommer op ad skalaen, jo billigere er det pr. medlem. Det er ikke sådan, at et stort sogn kun betaler et lille beløb for alle deres medlemmer. Alle sogne betaler den fulde pris for de første medlemmer.

Ud over kontingentet er der på indtægtssiden budgetteret med en nedgang i kursusindtægten, og det hænger jo sammen med vores ændrede prispolitik på området. Samlet set bliver det beløb, vi får direkte fra jer, nemlig kontingent og kursusbetaling, faktisk mindre end eller ca. uændret i forhold til 2015. På udgiftssiden er der væsentlige afvigelser 3 steder. På Menighedsrådenes Blad har vi outsourcet annoncetegningen, og vi kender nogenlunde udgiften, men ikke helt indtægten. Og vi har sat 100.000 kr. af til at starte arbejdsgiverorganisationen. Det dækker ikke alverden, men med folketingsvalget sker der ikke ret meget i den nærmeste fremtid i Folketinget eller der, hvor den slags beslutninger skal træffes. Endelig sætter vi altid penge af til øvrige aktiviteter, vi ikke ved noget om, og i 2016 har vi afsat 300.000 kr. ekstra p.g.a. menighedsrådsvalget.

Bestyrelsens forslag til kontingent og abonnementspris for Menighedsrådenes Blad for 2016, som fremgik af årsrapporten, blev sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor det blev enstemmigt vedtaget.

11. Indkomne forslag fra bestyrelsen, distriktsforeningerne, menighedsråd, der er medlemmer af Landsforeningen, og disses enkeltmedlemmer

A. Forslag til ændring af Landsforeningens vedtægter

Forslag 1 – Landsforeningens og distriktsforeningernes struktur

Søren Abildgaard fremlagde forslaget, som er et led i længere proces, hvori bl.a. indgår en drøftelse på delegeretmødet i 2014 af et oplæg om distriktsforeninger.

Forslaget, der er optrykt i årsrapporten, tjener 4 overordnede formål:

- at sikre, at distriktsforeninger og landsforening fortsat er attraktive for menighedsrådene
- at menighedsrådenes interesser varetages på alle niveauer af folkekirken
- at alle menighedsråd får relevante tilbud om kurser m.v.
- at Landsforeningens demokratiske legitimitet fastholdes og styrkes.

På bestyrelsens vegne anbefalede Søren Abildgaard vedtægtsforslaget til vedtagelse.

65, Jørgen Svaneberg: Der er mange gode ting i forslaget, og jeg vil støtte det, men der er også et par tidsler. I den nugældende § 3 står der, at foreningen består af et antal distriktsforeninger, som omfatter menighedsrådene inden for et større eller mindre geografisk område, og som tilsammen giver mulighed for, at alle sogne repræsenteres. Det nye forslag er noget rod, for det forudsætter, at alle 45 distriktsforeninger ligger inden for klart definerede stiftsgrænser, og det er jo ikke rigtigt. Vi har jo flere steder i landet, hvor en distriktsforening går over stiftsgrænserne. I den nye tekst er Den Sønderjyske Forening udtrykkeligt sat ind, for den omfatter både Haderslev og dele af Ribe Stift, men det gælder også andre steder i landet, f.eks. Mariager Fjord, hvor den søndenfjords del er Århus Stift. Og vi har Holstebro, som er delt mellem to stifter.

Og fristen for indbetaling af kontingent er den 1. april, og noget af det nye om distriktsforeningerne betyder, at generalforsamlingerne i distriktsforeningerne skal holdes i begyndelsen af marts. Flere af de fremmødte har så ikke stemmeret, fordi de ikke har betalt kontingent, og det, synes jeg, er lidt underligt. Til sidst vil jeg gerne rose, at man kan opstille bestyrelseskandidater uden for eget distrikt. Det er knaldgodt.

385, Marius Nørgård: Vi er i Sønderjylland naturligvis glade for § 3, stk. 3. Den har hængt i en meget tynd tråd, så vi er særdeles godt tilfredse med sådan en speciel paragraf. Det med specielle paragrafer er vi særdeles vant til i Sønderjylland. Da Danmark tabte krigen til Preussen i 1864, blev der ved fredsslutningen indsat en § 5, der gjorde, at vi ved genforeningen kunne stemme os tilbage til Danmark. I over 50 år tilhørte vi det tyske rige. I den sidste måneds tid har jeg nogle gange tænkt på, at hvis § 5 ikke var blevet indført, ville Landsforeningen være sluppet for en masse bøvl med os. Jeg er godt klar over, at der er mange i bestyrelsen, og sikkert også nede i salen, som er dybt tilfredse med det, det er lykkedes at få med her. Jeg ved, at specielt vores formand har været meget imod det, men alle os nede i salen er her ikke udelukkende for at være enige med formanden. På Den Sønderjyske Forenings vegne vil jeg sige mange tak.

234, Arne Waage Beck: Det er ikke nogen overraskelse for dig, Søren, at vi ikke er enige, men jeg vil bede dig om at præcisere én ting, som jeg ikke er sikker på, jeg har forstået rigtigt. Du sagde, at hvert provsti skal have 3 delegerede. Er det uanset, hvordan man inden for stiftets kreds af distriktsforeninger evt. måtte beslutte sig for at fordele det samlede antal delegerede?

71, Verner Bech: Hvis jeg læser rigtigt i § 14, stk. 1, står der, at Landsfordelingen fordeler 400 delegerede mellem et geografisk område svarende til stifterne, dvs. efter antal folkekirkemedlemmer i stifterne. I stk. 2 står der så, at antallet af delegerede i distriktsforeningerne i det enkelte stift beregnes som 3 gange antallet af provstier i stiftet. Det har så ikke noget med landet at gøre som helhed eller med fordelingen mellem stifterne, fordi der først fordeles i stiftet efter folkekirkemedlemmer, derefter fordeler vi i det enkelte stift efter provstisystemet plus en opfyldning. Jeg synes, du blandede provstierne op i fordelingen i stifterne fra starten af.

Søren Abildgaards svar på debatindlæggene: Jørgen Svaneberg var inde på bestemmelserne i § 3. Sigtet er her dels at karakterisere, hvad en distriktsforening er, og dels at sikre, at vi kan få et godt samarbejde og en god indflydelseskanal for menighedsrådene på alle niveauer. Det var arbejdsgruppens klare opfattelse, at vi bedst kan etablere den sammenhæng, hvis vi har en distriktsforeningsstruktur, der følger den kirkelige struktur. Og så er der nogle steder i landet, hvor der er undtagelser. Vi har nogle distriktsforeninger, der går på tværs af provstigrænser og kun omfatter dele af provstier. Man kan sige, at vi har valgt at leve med det som en del af den lokale forskellighed, der skal være plads til i en forening som vores. Men så var der Sønderjylland. I de første oplæg til midtvejs- og formandsmøderne sagde vi egentlig, at den harmonisering, som holdt distriktsforeningerne inden for stiftsgrænserne, skulle man også acceptere i Sønderjylland. Det blev man meget kedet af i Sønderjylland, så derfor har vi lavet en undtagelsesbestemmelse for området. Det er jo en god historisk tradition, er vi lige blevet belært om.

Så var der spørgsmålene om beregning og fordeling af delegerede. Arne Waage Beck var inde på, om der nu skulle være 3 delegerede til hvert provsti. Nej, det siger vi ikke. Vi taler om at have et beregningsgrundlag, som vi bruger til at fordele de delegerede mellem stifterne. Så er det op til distriktsforeningerne i stiftet i fællesskab at blive enige om, hvordan man vil fordele de delegerede indbyrdes. Inden for stiftet skal man altså blive enige om, hvor mange delegerede den enkelte distriktsforening skal have. Her kan man selvfølgelig vælge at bruge de samme principper, som vi bruger til den overordnede fordeling, og give hvert provsti 3 delegerede og de store provstier nogle ekstra. Det er én måde at gøre det på. En anden måde er konkret at blive enig om, hvor mange delegerede den enkelte distriktsforening skal have. Det er f.eks. et problem i Vendsyssel, hvor man har en distriktsforening, som ikke holder sig inden for provstigrænserne. Der kan man ikke bare bruge det princip, men vedtægterne siger, at man så må se at blive enige om det blandt distriktsforeningerne i Aalborg Stift. Og der skal nok blive et rimeligt antal delegerede også til Arne Waage Becks forening - ellers skulle jeg da kende nordjyderne dårligt.

Verner Bech, du spørger konkret, om der er et misforhold mellem § 14, stk. 1 og 2, og jeg får her at vide af juristerne, at stk. 1 og 2 skal læses i sammenhæng. Dvs. at stk. 2 er en uddybende forklaring til den fordeling af 400 delegerede efter folketingsmedlemstal, som beskrives i stk. 1. Man kan sige, at i stk. 1 fastslås det overordnede princip omkring fordeling efter folkekirkemedlemstal, og i stk. 2 beskrives det så nærmere, hvordan den fordeling foregår. Og den foregår så ved, at man tager udgangspunkt i provstierne, som er sikret 3 delegerede, hvorefter resten fordeles efter folkekirkemedlemstal.

48, Frode Benedikt Nielsen: Jeg studser over, at kandidaten tæller i opstillingsstiftet. For det første: hvorfor skal det være gældende? For det andet kan jeg ikke finde det i bilaget, og for det tredje kan jeg ikke se hvorfor. Normalt er det jo sådan, at når man bliver valgt, så repræsenterer man stadigvæk det menighedsråd, man sidder i. Det ændrer sig jo ikke, bare fordi ens distriktsforening ikke vil opstille en. I København har vi det princip, at kandidaterne skal godkendes, og der kunne man jo teoretisk godt forestille sig, at en kandidat bliver nedstemt med 51 %, hvorefter Fyn så vælger at opstille en af de københavnske kandidater. Hvis Fyn så ikke har opstillet andre, skal kandidaten da ikke tælle som en fynsk kandidat. Det giver da ikke nogen som helst mening.

51, Karsten Fledelius: I virkeligheden har vi diskuteret disse emner de sidste 20 år. Og det er første gang, vi er nået frem til noget, hvor jeg virkelig føler mig godt tilpas ved det. Løsningen af det sønderjyske spørgsmål, synes jeg virkelig, er ganske elegant. Nogen vil måske mene, det er kluntet, men jeg synes, det er elegant. Der er i forslaget foretaget nogle afvejsninger og afbøjninger, som har imødekommet en række betænkeligheder. Og dette med at vælge bestyrelse i en omgang, er virkelig noget, vi bliver meget glade for, i stedet for det valg vi har haft indtil nu. Jeg tror, at vi bliver rigtig glade for det fremsatte forslag, når vi kommer i gang og får det brugt. Jeg vil meget varmt anbefale det og sige tak til alle dem, der har bidraget til at bøjne enderne mod hinanden, så dette, efter min mening, meget smukke kompromis er nået.

Søren Abildgaards kommentar til indlæggene: Tak for de pæne ord fra Karsten Fledelius. Frode Benedikt var inde på spørgsmålet om opstilling. I forslaget til § 19, stk. 3, står der, at der som lægkandidater kan opstilles valgte medlemmer af menighedsråd, som er medlemmer af Landsforeningen og distriktsforening. I dag er der en begrænsning, idet den nugældende § 16, stk. 2, bestemmer, at man kan opstilles som lægkandidat inden for det pågældende stift eller den pågældende distriktsforenings område. Dvs. vi fjerner en begrænsning, så man kan opstille nogen uden for sit eget område. Hvert opstillingsområde er stadig sikret en kandidat. Vi har drøftet det i bestyrelsen, og vi har ikke ment, at det var rigtigt, hvis f.eks. Fyens Stift kan vælge at opstille en københavnsk kandidat – der vel at mærke ikke har opbakning fra sine egne – at den pågældende kandidat så skal repræsentere København. Ansvar og opstilling må følges ad. Og derfor må man også læse i bestemmelserne, hvem der supplerer. Hvis man har brug for en stedfortræder, er det gjort lidt mere tydeligt, at man ser på, hvem der har opstillet den pågældende, og ikke hvilket menighedsråd vedkommende er medlem af.

351, Svend Åge Bech Hoppe: Jeg kan forstå, at man har bestræbt sig på at lave et millimeterdemokrati, men et millimeterdemokrati er altså ikke et rigtigt demokrati. Det forslag, som vi skal stemme om på et tidspunkt, minimerer de små distriktsforeningers indflydelse endnu mere. Det gør de store distriktsforeninger endnu større, og de får endnu mere magt. I Ribe Stift er vi 3 små distriktsforeninger og 2 større. 3 små distriktsforeninger i Ribe Stift skal nu reduceres fra 4 til 3 delegerede. Det er de små, det kommer til at gå ud over, og det er ikke et rigtigt demokrati. Jeg foreslår, at forslaget til højre på side 45 om fordelingen af de 400 stryges, og at vi bruger de gældende regler for det. Millimeterretfærdighed duer ikke som demokratisk princip.

Søren Abildgaard: Her var der en betragtning om, at vi er ved at indføre et millimeterdemokrati, underforstået at vores nugældende fordeling skulle være udtryk for ægte demokrati. Jeg synes måske, det er vanskeligt at bruge den slags begreber på dette her. Det har været tanken at sikre, at Landsforeningen har en tilstrækkelig legitimitet ved, at vores beslutninger afspejler den måde, folkekirken reelt ser ud på. Derfor er det fuldstændig rigtigt, at der ændres på balancen mellem de delegerede, men det er ikke et udtryk for, at vi indfører et millimeterdemokrati. Forslaget indebærer jo netop ikke, at det eneste kriterium for fordeling af delegerede er antallet af folkekirkemedlemmer. Tværtimod! Når vi fastholder ønsket om en fordelingsmodel, hvor hvert provsti i beregningen er sikret 3 delegerede, er det jo netop for at bevare den geografiske balance. Men vi ændrer selvfølgelig på balancen for at sikre, at de beslutninger, der træffes i Landsforeningens regi i højere grad end i dag også afspejler den måde, folkekirken er fordelt på.

31, Svend Bjerregaard Hovard: Jeg har været med her i mange år, og da jeg startede, synes jeg heller ikke, at der var millimeterdemokrati. Jeg kom jo fra København og konstaterede, at fordi det var baseret på menighedsrådsmedlemmer, var landsognene pænt overrepræsenteret. Jeg har selv været med til at starte processen ind imod et kompromis, og jeg har stillet forslag om at overveje en ændret fordelingsnøgle. Det kom der så også. Nu kører man linjen fuldt ud, og det bakker jeg op om. Det er blevet godt, demokratisk behandlet, men det er altså også en gammel uretfærdighed, der på en eller anden måde gøres god nu.

322, Tom Ebbe Jakobsen: Vi har selvfølgelig drøftet spørgsmålet meget i den gruppe, der var samlet omkring forslagene her. Vi har i beregningen sikret hvert eneste provsti 3 repræsentanter, uanset om provstiet kun har 12.000 folkekirkemedlemmer. Det var et af de steder, hvor jeg måske godt kunne sige: "OK, skal de virkelig have 3?" Alligevel har vi sikret de små områder ude på landet. Jeg kommer selv fra et stift, hvor vi har uændret antal delegerede, så jeg kan tale for både det ene og det andet. Men jeg synes, det nye forslag i større grad viser, hvordan fordelingen er rundt i landet. Jeg vil foreslå, at vi holder fast i det nye forslag.

Dirigenten: De sidste 3-4 indlæg rejser spørgsmålet om, hvorvidt man kan beholde den gældende fordelingsmodel, der i bladet står på side 45. Det kan ikke lade sig gøre uden konkret at ændre ordlyden i flere af paragrafferne i det forslag, der er fremsat. Hvis man skulle fremsætte ændringsforslag, skulle forslaget redegøre for, hvordan ordlyden skulle være i disse paragraffer. Derfor betragter vi det som udtryk for utilfredshed med forslaget, men ikke som noget, vi kan stemme om, fordi der ikke foreligger et ændringsforslag, der kan stemmes om.

Forslag om vedtægtsændringer kræver et flertal på mindst to tredjedele af de afgivne gyldige stemmer for at blive vedtaget.

Forslag 1 blev derefter sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor det blev vedtaget med et stort flertal.

Forslag 2 – Valg af formand for Landsforeningen af Menighedsråd

65, Jørgen Svaneberg fremlagde forslaget, der havde til formål at ændre reglerne for valg af Landsforeningens formand, så valget ville gælde for 2 år ad gangen og sådan, at formanden vælges af delegeretforsamlingen.

431, Bent Peetz: Vi er jo også i valgkamp i øjeblikket, og hvis vi skulle vælge statsministeren direkte, ville det måske nok i disse tider blive Helle Thorning, der blev formand for en Venstre-regering. Det ville ikke fungere særlig godt. Og derfor synes jeg, at vi skal stemme nej til forslaget, for det er nu vigtigere, at bestyrelsen kan samarbejde, end at vi har valgt formanden direkte på delegeretforsamlingen. Derudover er jeg nødt til at komme med en lidt harsk kommentar, fordi der står, at forslaget er fremsat på vegne af Frederiksborg Distriktsforening. Det er det ikke! Det er fremsat af bestyrelsen af Frederiksborg Distriktsforening.

342, Per Godsk: I Århus Distriktsforening kan vi i princippet tilslutte os forslaget om, at vi vælger vores fremtidige formand her på delegeretmødet, men vi har et ændringsforslag, idet vi finder det bedst, at valgperioden er 4 år, så der er samme valgperiode som for de øvrige bestyrelsesmedlemmer. I Århus Distriktsforening tilslutter vi os forslaget, men med den ændring at valgperioden er 4 år.

51, Karsten Fledelius: Et direkte valg kan i nogle foreninger være en fordel. Specielt hvis bestyrelsen ikke er særlig stærk og ikke særlig forankret i medlemskredsen, kan en stærk formand også udadtil være en fordel. Der er gået nogle rygter om, hvem der vil være den sandsynlige - eller de 2 sandsynlige - afløser for Inge Lise, og jeg har siddet og tænkt på, at jeg egentlig ikke kender dem særlig godt. Jeg har 2 gange siddet i Landsforeningens bestyrelse i 2 adskilte perioder og har også været med i disse formandsovervejelser. Når man er til møde – somme tider flere gange om måneden med en ret begrænset personkreds – ved man efterhånden, hvordan de er som holdspillere. Så ved man, hvad deres kapaciteter er. Bestyrelsen skal finde ud af, hvordan man bedst fordeler opgaverne imellem sig. Hvem vil være bedst til at lede, hvem vil være bedst til at løse de og de bestemte opgaver? Og det gør man bedre i det øjeblik, man kender hinanden ganske godt. Derfor er et formandskifte imellem valgene faktisk en ganske god idé. Hvis det er båret frem af en grundig overvejelse i den bestyrelse, der arbejder sammen, er det bedre, end hvis man lægger det ud til en personkreds, som denne her agtværdige forsamling, som jo ikke kender de pågældende kandidater i de næ-

re samarbejdsrelationer. Jeg vil anbefale, at vi forbliver ved den ordning, vi har. I denne forening, tror jeg, den giver det bedste arbejde, det bedste holdspil og den største legitimitet udadtil. Jeg har ikke haft indtryk af, at valgmanen har svækket Inge Lise i forhandling med politikere og andre.

49, Anton Pihl: Hvis det netop er vores nu fratrædende formands stærke og gennemslagskraftige måde at være formand på - bl.a. i forhandlingen med ministerium og andre foreninger og i den offentlige debat - der er årsag til forslaget, er der tale om en "lex Inge Lise". Jeg tilslutter mig fuldstændig det, Karsten Fledelius netop har sagt om, at vi skal finde en formandsvalgmåde, som passer til den forening, vi har. Det er bedst, at bestyrelsen, der kender hinandens kompetencer, interesser og holdninger særdeles godt, også finder ud af, hvem der kan repræsentere bestyrelsen som formand. Der er den udfordring i vores forening, at vi ikke kender hinanden så forfærdeligt godt. Nogle af os er Tordenskjolds soldater, der hvor vi er, og så kender vi hinanden meget, meget godt, men sådan landsdækkende gør vi ikke. Det er måske i bund og grund fraværet af f.eks. et kirkeråd, der gør, at vi ikke rigtig kender holdninger, kompetencer og interesser hos kirkelige aktører. Rigtig mange af os er lægfolk i andre dele af landet, og det skulle nødvendigvis være sådan, at vi vælger formand efter, at de har et pænt slips, eller de kommer fra en by, man godt lide. Lidt mere kvalificeret, tak. Jeg synes ikke, vi skal stemme for forslaget.

296, Sten Boye Jensen: Spørgsmålet viser sig at være hulens svært, når det kommer til stykket. Jeg troede, vi skulle sidde hele eftermiddagen og døje med vedtægtsforslag, men de gik igennem som en mis. For forslaget taler jo, at det giver landsmødet og deltagerne i salen en stor grad af demokrati. Nogen sammenligner måske med menighedsråd og andre kirkelige råd, hvor vi konstituerer os efter valget. Når jeg kigger her bagved, så står der "forening". Der er også noget, der taler for det, vi kender nu, nemlig det, at menighedsråd og lignende politiske organer er sat sammen i en fast 4-års periode. Det gælder også bestyrelsen. Det og ikke mindst Karsten Fledelius' fremragende fremlæggelse og begrundelse gør, at jeg går ind for det, vi har.

54, Inge Espensen: Jeg tilslutter mig også dem, som taler imod forslaget. Og så mener jeg, at forslaget rent teknisk indeholder nogle problematiske ting. Der står ikke noget om, hvem der kan blive valgt som formand, eller hvornår forslaget skal have virkning fra. Det, synes jeg, er ret problematisk, og der er sikkert også andet, hvis man går i detaljer med det. Men nu er det sådan, at vi her for lidt siden har vedtaget, at hele bestyrelsen vælges på delegeretmødet. Det er rigtig godt. Vi har altså valgt at have tillid til, at vi kan vælge 20 mennesker, der kan arbejde til menighedsrådenes gavn. Skulle vi så ikke have tillid til, at de 20 mennesker iblandt sig også kan vælge en rigtig god formand? Hvis ikke vi har det, skulle vi have valgt nogle andre 20 mennesker, så stem nej til forslaget.

158, Carl Aage Clausen: Nu er jeg lige ved at fortryde, at jeg kom herop, for nu er det sagt, som jeg ville have sagt. Lad os endelig ikke gå ind for forslaget. Vi vælger en bestyrelse, og vi har fuld tillid til, at de selv finder deres formand. Det er også den bestyrelse, der skal slås med formanden - ikke os andre. Det er sagt så tydeligt af Karsten Fledelius, at det ikke kan gøres bedre. Lad dem selv vælge deres formand.

Jeg kan så godt lide at have en joke til sidst: En mand lå på sit dødsleje, og konen siger så: "Jamen, hvad kan jeg gøre for dig? Hvad er dit sidste ønske?". "Jo, hvis du vil gifte dig med Christen dernede bagved, for han snød mig for nogle år siden med en hest, og jeg har aldrig fået hævn."

72, Vibeke Hansen: Vi har jo i flere år ikke haft noget problem i den retning. Vi har været så heldige at have en formand, der var formand til fingerspidserne, og som har gjort et kæmpearbejde meget, meget dygtigt. Vi kan jo absolut ikke forvente, at det sker i al fremtid. Når nu man skal være helt ærligt, hvor meget kender vi så til dem, der er valgt ind i bestyrelsen? Det er vist ikke meget. Hvis formanden skulle vælges i denne forsamling, ville der måske opstille 2 kandidater, eller 3 hvis det går højt. De ved, hvad det er for en opgave, de går ind til, og de vil sikkert gøre en stor indsats for at gøre sig kendt, så man kender deres holdninger og ideer om jobbet. Når der vælges en bestyrelse, så bli-

ver man valgt ind uden at ane, om man skal være formand. Jeg synes, der er en væsentlig forskel der. Og så synes jeg også, at det er helt rimeligt, at delegeretmødet, som er højeste myndighed, har en betydning, når det er sådan et stort job, som varer i mange år. Jeg går ind for forslaget.

219, Erik Normann: Jeg vil gerne bede jer om at nedstemme forslaget. Vi har hørt forslagsstilleren sige, at vi bør vedtage det for at kunne vælge en, vi har tillid til. Men vi har jo valgt en bestyrelse på 20, som vi har tillid til. Og som en af mine forgængere her på talerstolen sagde, så står der "forening" heroppe. Hvis man kigger i vedtægternes paragraf 2, man se, at vi snakker om en formand, der skal leve op til at formidle og engagere omkring 4 punkter. I det første punkt står der, at bestyrelsen skal samle de problemstillinger, vi står med som menighedsråd og lede en løsning af dem. I punkt 2 står der, at man skal bidrage til løsninger, og i punkt 3, at man skal kunne drøfte muligheder, få forskellige perspektiver ind. I punkt 4 står der, at foreningen skal bidrage til forhandlinger. Alle fire punkter taler for en samlende figur for de 20 - ikke en kronprins, som vi gør til konge. Vi skal bruge en formidler som formand. Det er grunden til, at vi skal nedstemme forslaget. Vi skal ikke kåre en høvding, for så skal vi ændre vedtægterne. Vi skal som nu vælge en bestyrelse, der selv finder den formand, den samlende figur, den talsmand, de vil have.

362, Poul Chr. Tulinius: Jeg har to synspunkter. Det ene er, at det selvfølgelig også er demokratisk med et indirekte demokrati, hvor man vælger en bestyrelse, som selv vælger en formand. Og så har jeg det sådan, at her i dag vil jeg så nogenlunde vide, hvem jeg vil stemme på til at komme ind i bestyrelsen, men jeg ved intet om de to formandskandidater, hvem de så end måtte være. Jeg ser ikke, at vi har nogen måde i vores system til at kunne oplyse om, hvem de er, og hvor gode de er osv. Men i mit eget hoved kan jeg lige akkurat gennemskue at vælge en, som jeg har tillid til, et af de 20 bestyrelsesmedlemmer, og så må den pågældende ud fra sit skøn fornemme sig frem.

396, Knud Peter Levinsen: Jeg synes så til gengæld, at det er et bragende godt forslag. Nu snakker man om, at vi har været med til at vælge de 20, der sidder i bestyrelsen. Mig bekendt har jeg været med til at vælge den ene, og de 19 andre kender jeg jo ikke en pind til. Nå, nu hører jeg i min øresnegl, at det drejer sig om 5, men jeg har så ikke været med til at vælge alle 20. Derfor synes jeg jo gerne, at jeg vil være med til at vælge kransekagefiguren, nemlig formanden. Jeg kan kun anbefale, at man støtter forslaget.

Per Damgaard Pedersens bemærkninger til debatindlæggene: I bestyrelsen er vi helt enige med forslagsstilleren om, at det er godt at have en formand med et solidt mandat med demokratisk legitimitet, så vedkommende virkelig kan repræsentere alle menighedsrødderne udadtil og kan formidle et godt samarbejde indadtil. Det skal der et godt demokratisk mandat til. Hvordan får man det? På baggrund af mine oplevelser af bestyrelsesarbejdet i 2 år kan jeg sige, at I har sammensat en bestyrelse bestående af 20 personer, der ligger så spredt, som man kan i den danske folkekirke, geografisk, teologisk og hvad kirkepolitiske holdninger angår, og i den bestyrelse bliver der arbejdet sammen. Vi er ikke enige, men vi arbejder sammen. Der er ikke fraktioner, der bliver kørt over, og ingen er i opposition hele tiden. Alle bliver hørt, og alle synspunkter bliver samlet og koordineret. Vi indgår de nødvendige kompromisser, så ingen altid får hele sin vilje, men alle bliver altid hørt med den vægt, som deres vægt altså har. Det er demokrati, når det er aller- allersmukkeste og mest legitime.

Forestil jer den modsatte situation, at en formand skal vælges her på mødet, og det ender med en, der bliver valgt med 60 % af stemmerne. Vil en sådan person stå i en god position til at formidle samarbejde indadtil i bestyrelsen? Det kan man godt tvivle på. Det bliver i hvert fald en meget, meget stor kunst med et mandat fra 60 % at skulle formidle samarbejde i så spredt en bestyrelse. Risikoen for, at der vil være en opposition, som ikke bliver hørt, er temmelig stor. Og udadtil, hvordan vil en sådan person være som repræsentant for menighedsrødderne i Danmark med et mandat på 60 % af de delegerede? Hvordan vil vedkommende være agtet i de sammenhænge, hvor der skal redegøres for, hvad der er menighedsrådenes holdning? Sådan en person vil heller ikke have noget stærkt mandat

til at optræde som en samlende figur og repræsentere menighedsrådene udadtil i alle de samarbejdsfora, vi indgår i. Forslagets vedtagelse vil føre til et meget svagt mandat og nogle besværligheder i samarbejdet. Ingen i bestyrelsen fornemmer, at forslaget på nogen som helst måde vil bane bedre vej for samarbejdet i bestyrelsen eller for agtelsen fra andre samarbejdsrelationer. Det var det principielle. Dertil kommer, at forslaget har nogle mangler, der vil gøre det temmelig bøvlet, hvis det blev vedtaget. Hvem er valgbar som formandskandidat? Der står hvilken metode, der skal anvendes ved valget, men ikke hvem der er valgbare. Heller ikke, hvem der stiller kandidater op, og hvordan fristerne er. Der står heller ikke noget om offentliggørelse, eller om kandidaten skal præsenteres for andre. Endelig står der i forslaget, at hvis bestyrelsesformanden f.eks. skal holde orlov i en periode, kan bestyrelsen af sin midte konstituere en ny formand. Hvad skal der så ske, når den tidligere bestyrelsesformand kommer tilbage? Alene af de konkrete grunde virker forslaget faktisk ikke helt gennemtænkt nok til at blive vedtaget.

Herefter var der afstemning ved håndsoprækning om de to forslag, der forelå.

Første afstemning var om det ændringsforslag til forslag 2, der var fremsat af Per Godsk fra Århus Distriktsforening, og som drejede sig om at ændre den første sætning i det fremsatte forslag 2's § 14, stk. 2, til: *Formanden for Landsforeningen vælges af de delegerede på det førstkommande årsmøde efter menighedsrådsvalg. Valgperioden er 4 år og følger valgperioden for den øvrige bestyrelse.*

Ændringsforslaget krævede almindeligt flertal for at blive vedtaget.

Ændringsforslaget blev forkastet af et stort flertal.

Herefter var der afstemning om det fremsatte forslag 2, og da forslaget var en genfremsættelse fra delegeretmøde i 2014, krævede det almindeligt flertal for at blive vedtaget.

Forslaget blev forkastet af et stort flertal.

A. Øvrige forslag

Forslag 3 – Vejledende vedtægter for distriktsforeninger

På bestyrelsens vegne fremlagde **Søren Abildgaard** forslaget, som lå i direkte forlængelse af de netop vedtagne ændringer af Landsforeningens vedtægter. Forslaget til vejledende vedtægter for distriktsforeninger har til formål at være udtryk for det, som distriktsforeningerne ønsker og samtidig gøre det lettere for distriktsforeningerne ved fremtidige ændringer i Landsforeningens vedtægter. I det fremlagte forslag til vejledende vedtægter er der i en lang række tilfælde henvisninger til bestemmelser i Landsforeningens vedtægter. Som følge af ændringerne i Landsforeningens vedtægter vil de fleste distriktsforeninger efter årsmødet skulle ændre deres vedtægter for at undgå, at de strider imod Landsforeningens. Ved at anvende de vejledende vedtægter, vil distriktsforeningerne i fremtiden ikke nødvendigvis også skulle ændre vedtægter, når der sker ændringer i Landsforeningens.

Der var ingen indtegnede talere til forslaget, som blev sat til afstemning ved håndsoprækning.

Forslaget blev vedtaget med et stort flertal.

Forslag 4 – Supplerende forslag til vejledende vedtægter for distriktsforeninger

234, Arne Waage Beck fremlagde forslaget, som havde til formål at give et konkret forslag til formuleringen af § 5 i bestyrelsens forslag til vejledende vedtægter for distriktsforeninger, som netop var blevet vedtaget.

Søren Abildgaards kommentar til forslaget: Jeg vil gerne på bestyrelsens vegne kvittere for forslaget og anbefale, at forslaget støttes.

65, Jørgen Svaneberg: Det er fint, at vi har fået en § 5 om samarbejde, men det er, som om man ønsker, at tingene kun sker inden for stiftet. Men vi har jo flere steder, hvor man går over en stifts-

grænse. Jeg forestiller mig, at der ved sognene i den sydlige kant af Helsingør Stift er samarbejde med sogne i København Stift og tilsvarende med Roskilde Stift, og man kan også se samarbejder i Jylland de steder, hvor stifterne støder sammen. Det med samarbejde er meget væsentligt, men det skal ligesom udvides. Og med hensyn til det med kontaktpersonen. Jeg synes, det vil være utrolig trist for en distriktsforeningsbestyrelse at afgive kompetence til en person, som så skal styre det der. Hvis nogen vælger den form, så OK, men hvis jeg sad der, ville jeg sige, at vi nok selv skulle finde ud af det i de 2 eller 3 distriktsforeninger, der måtte være inden for stiftet.

234, Arne Waage Beck: I forslaget er der ingen som helst ambition om at fratage de enkelte distriktsforeninger eller deres formænd nogen som helst form for kompetence eller mulighed for at blande sig eller hvad som helst. Vi prøver med forslaget at leve op til, hvad der står i Landsforeningens nu netop vedtagne vedtægter: nemlig at man i et stift skal udpege en kontaktperson. Det er såmænd det eneste.

Forslaget blev sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor det blev vedtaget med et stort flertal.

Forslag 5 – Regnskabsmæssigt bøv l ved samarbejde mellem menighedsråd

401, John Skodsborg fremsatte forslaget på vegne af forslagsstilleren. Forslaget opfordrer Landsforeningen til at gå i dialog med Kirkeministeriet om, hvordan samarbejdsaftaler på tværs af sogne kan etableres enklere og mindre problematisk. I flere tilfælde er der opstået en række administrative og regnskabsmæssige problemer bl.a. som følge af, at sådanne samarbejdsorganisationer ikke må have deres egne regnskaber.

535, Egon Frede Olesen: I Frederikshavn Sogn har vi et samarbejde om kirkegårdene i de tre sogne i Frederikshavn. Vi fik i tirsdags en besked fra kirkegårdsbestyrelsen – som igen havde fået den fra stiftet - om, at ministeriet i den kommende uge kommer med både samarbejdsaftale og regler, der skulle passe til det regnskabssystem, vi har.

71, Verner Beck: Der er kommet en vejledning til, hvordan vi skal håndtere dette her. Der er 3 forskellige modeller, og det er slet ikke så indviklet. Vi har aldrig måttet have en kasse, der kørte det, og så bare lade som ingenting. Det kan godt være, at man har gjort sådan, men nu er der kommet en vejledning, som faktisk gør det rimelig enkelt. Vi har haft kirkegårdssamarbejde i 5 kirker i de sidste 6-7 år, og det går fortrinligt.

Poul-Erik Jakobsens bemærkninger til indlæggene: Landsforeningen drøfter løbende menighedsrådenes udfordringer med regnskabsføringen med Kirkeministeriet, bl.a. gennem ERFA-gruppen vedr. lokaløkonomi. Det gælder f.eks. samarbejdsmodellerne mellem menighedsrådene. Vi har også kort drøftet forslag 5 med ministeriet, og Landsforeningens bestyrelse kan derfor gå ind for forslaget. Vi bakker forslaget op.

Forslaget blev sat til afstemning ved håndsoprækning, og det blev vedtaget med et stort flertal.

Forslag 6 – Bedre rammevilkår for forskellige former for samarbejde i folkekirken

95, Allan Dalkvist fremlagde forslaget, som handlede om det samme som forslag 5. I forslag 6 henstilles det til Landsforeningens bestyrelse at arbejde aktivt for betydeligt bedre rammevilkår for forskellige former for samarbejde mellem menighedsråd og/eller provstiuvalg i folkekirken.

Poul-Erik Jakobsen: Landsforeningen har længe været opmærksom på problemerne og har modtaget lignende henvendelser fra andre menighedsråd. Foreningen har haft en indledende drøftelse med Kirkeministeriet, som udtrykker åbenhed over for ændring af betingelserne for samarbejde. Bestyrelsen kan tilslutte sig forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning ved håndsoprækning. Forslaget blev vedtaget med et meget stort flertal.

12 Bestyrelsens meddelelse om tid og sted for næste årsmøde

Næste årsmøde holdes på Nyborg Strand i dagene den 10.–12. juni 2016.

13. Eventuelt

161, Lisbeth Rask Nielsen: Det er altid en stor fornøjelse at være med på landsmødet. Jeg har sidet i menighedsrådet i 27 år efterhånden og har været med herovre nogle gange. Det er fantastisk at være en del af et kæmpestort fællesskab, og jeg er altid rigtig glad for at mærke den vilje, der er blandt alle os kirkefolk til at have fokus på kirkens liv og vækst. Det rigtig vigtigt, og der skal lyde en stor tak for til jer og til bestyrelsen, som også har prioriteret det højt. Det giver os også nogle muligheder for at blive en vægtig røst i vores samfund, når vi er så mange mennesker forsamlet her i folkekirkeligt regi. Jeg er glad for dagens start med trosbekendelsen og fadervor. I trosbekendelsen beklæder vi os til den hellige, almindelige kirke og de helliges samfund, og det sætter os ind i en sammenhæng langt ud over vores egen grænse. Jeg ville blive rigtig glad, hvis det også var noget af det, som vi kunne sætte fokus på i tråd med dåbsinitiativer osv. i de kommende år. Hvordan integrerer vi de mange mennesker, der kommer til Danmark, i vores kirkesamfund? Det er en meget aktuel problemstilling, og når det kommer på dagsordenen, vil jeg blive rigtig glad for jeres tilslutning til, at vi i denne forsamling kunne lade landsmødet udtale, at kristne flygtninge i Danmark effektivt skal beskyttes mod forfølgelse. Det er et vigtigt anliggende for os som kirke. Det er ganske upolitisk, men det er et samfundsanliggende for de helliges samfund, som kristne flygtninge også hører til, at de, som flygter fra forfølgelse i deres hjemlande, kommer til et kristent land og oplever forfølgelse. Det må kunne gøres bedre, og det vil jeg gerne, at landsmødet kunne give sin tilslutning til.

362, Poul Chr. Tulinius: Det er tidligere blevet foreslået, at personer, der opstiller som bispekandidater, skal vurderes af et eller andet råd parallelt med, hvordan man kan vurdere ansøgere til et professorat. Det er måske meget fornuftigt, hvis man kan finde ud af noget sådant. Argumentationen var, at der åbenbart var en sammenhæng imellem biskoppens kompetence og antallet af præstesager. Jeg synes egentlig, at det var lidt urimeligt. Der har været adskillige præstesager, hvor man næppe kan sige, at den pågældende biskop ikke har været teologisk kvalificeret, og hvor det næppe er rimeligt at sige, at det er biskoppens indsigt eller mangel på samme, der er skyld i sagen.

278, Bente Duedal Ravn: Der var en, der sagde, at han eller hun havde været i menighedsrådet i 20 år, men aldrig talte om det på golfbanen. Og en anden sagde, at det var svært at rekruttere, når man startede med at fortælle om alt det bøvl, der var ved at være i et menighedsråd. Jeg har kun været med i den her periode, og jeg kan høre, at det er meget kort tid. Da jeg blev opfordret til at gå ind i menighedsrådsarbejdet, fik jeg at vide, at der var ikke ret meget at lave. Der var ca. 6 møder om året, så jeg tænkte, at det da lige var noget for mig. Jeg var også forholdsvis ny i sognet, og det kunne give mig mulighed for at lære nogen at kende. Men hold da op! Jeg blev valgt ind i november. Først i december skulle vi konstituere os, da jeg gik hjem derfra, var jeg kirkeværge, kasserer, med i præstegårdsudvalget og formand for valgudvalget. Det var jo let nok, for jeg skulle jo stadigvæk kun til de der 6 møder. Men når jeg går ind i noget, så gør jeg noget ved det, så jeg sagde, at jeg gerne ville med til alle de møder, der vedrørte de poster, jeg havde fået. Og jeg fik min sag for. Der var regnskab, der var GIAS, og der var alt muligt. Og pludselig skulle jeg også til at skrive ind i kirkebogen, hvem der skulle begraves hvor. Jeg skulle også til at sende regninger ud. 2½ måned efter var jeg også med i distriktsforeningen. At der ikke er noget at lave, holder altså ikke stik, men jeg finder det nu rigtig spændende. Vi har et rigtigt godt samarbejde, vi har en god regnskabsfører, som prøver at sætte mig ind i alle de der kolonner, og jeg har været med til at vælge biskop og været med til bispevielsen. Fantastisk oplevelse. Jeg har været med til at bygge en sognegård, og jeg kan sådan set ikke kende forskel på en skruetrækker og en møtrik. Jeg har lært utrolig meget, bl.a. at det er godt at have

kvinder med til at bygge sådan noget, for vi kan tænke lidt anderledes på, hvordan det hele skal vedligeholdes og rengøres. Jeg har et fantastisk samarbejde med graveren, hvor jeg tager mig af GIAS, og han tager sig af resten. Endelig skal jeg nu også være med til at ansætte en præst. Jeg er rigtig glad for arbejdet, og jeg glæder mig til, at vi også skal i gang med at rekruttere. Jeg går i hvert fald ikke ud og taler om bøvl. Jeg spiller også golf og fortæller glad og gerne på golfbanen, at jeg er med i menighedsrådet og i distriktsforeningen.

402, Mogens Lützen: Jeg har også haft meget glæde af menighedsrådsarbejdet i rigtig lang tid. Jeg kommer som en slags talsmand for Vejle Distriktsforening, og jeg synes, vi i nogle distriktsforeninger trænger til et skulderklap for det arbejde, vi laver. Vi synes ikke rigtig, at vi er blevet påskønnet af bestyrelsen, fordi det jo er meningen, at distriktsforeningerne nok helt forsvinder af sig selv på et eller andet tidspunkt. Vi synes selv, at vi kan karakteriseres som en rigtig aktiv distriktsforening - ikke halvvejs hvilende, som Inge Lise karakteriserede nogle af foreningerne. Men vi føler os lidt trådt over tæerne i dag, hvor vi i Haderslev Stift har mistet 7 delegerede. I stiftet hører vi i Vejle med til de 4 i nord, som sammen med Hedensted, Fredericia og Kolding har et glimrende samarbejde. Vi synes, vi har serviceret medlemmerne efter bedste evne. Den Sønderjyske Forening gør jo alt på sin egen måde og klarer sig helt godt, men vi har dog samtaleforum, og vi har et årligt møde med biskoppen. Vi synes faktisk, at vi sidder i en distriktsforening, som har gjort en rigtig god indsats med de frivillige ressourcer, der nu er. Og nu skal vi så kæmpe for at komme med til delegeretmødet fremover. Og jeg mødte så en meget stærk dame herude, Inge Espersen, som sagde: "I kan godt regne med, at distriktsforeningerne ikke vil bestå for evigt.". Men vi kunne godt tænke os et skulderklap.

137, Jørgen Revsbech-Hansen: Jeg har været med i den følgegruppe, der har arbejdet med vedtægter, og det var meget spændende. Det er rigtigt godt, at vi har fået det lavet sådan, at antallet af delegerede følger antallet af folkekirkemedlemmer, men som jeg også har påpeget i arbejdsgruppen, kunne man godt have tænkt lidt på kontingentet i den sammenhæng. De steder, hvor de mister delegerede, går de jo ikke ned i kontingent. Og dem, der har fået 15 delegerede mere, skal heller ikke betale mere. Jeg tror også, at der, hvor man er gået ned i delegeretantal, er der, hvor man betaler den højeste kirkeskat. Jeg vil lige huske jer på, at I har lovet at se på det. Jeg ved godt, at det ikke bliver billigere af at være en arbejdsgiverforening, men jeg har også den holdning, at de bredeste skuldre skal bære de tungeste byrder.

433, Hanne Kjærulff: To ting: Til den diskussion, der har været omkring de underlige kredsgrænser rundt omkring i landet: Gå nu hjem og få de grænser til at passe med Danmarkskortet! Den anden ting er, at når der nu senere bliver valgt formand, synes jeg, at det ville være i respekt for denne forsamling, hvis bestyrelsen kunne mødes og vælge deres nye formand, inden vi tager hjem i morgen. Jeg synes faktisk, at denne forsamling skal have at vide, hvem der er vores nye formand, inden vi forlader mødet i morgen.

Inge Lise Pedersens kommentarer til indlæggene: Først til det med bispens eventuelle manglende teologiske kompetence: Jeg har nu ikke sagt, at der var noget voldsomt ved det, men jeg har sagt, at der var en frygt for, at man kunne få nogle ret inkompetente ...MEN, men, men, antallet af sager kan biskoppen aldrig garantere for, men behandlingen af sagerne, håndteringen af dem, tacklingen af dem.... Det er dér, kompetencerne kan gøre en forskel.

Så vil jeg sige til Bente Duedal Ravn, at du har noget for dig. Jeg blev nemlig også lokket ind - det var så til 8 møder om året. Se bare, hvad det kan føre til! Pas på!

Mogens Lützens savner et skulderklap. Det er altid problematisk, hvis man påpeger et sted i strukturen, hvor der er nogle skævheder. For alle de steder, hvor det går godt, føler man sig jo lidt ærgerlig, for "hjemme hos os gør vi det godt nok.". Det handler jo om, at "nogle, men ikke alle" distriktsforenin-

ger er halvvejs hvilende eller aktive. Ligeegyldigt, hvad man siger, kan det ikke dække det hele. Det er fint, I gør det arbejde.

Hvad angår kontingentforholdene, så kan man trøste sig med, at de nye regler for delegeretantallet først gælder fra 2017.

Jeg har jo ikke kunnet nå at drøfte med bestyrelsen, om vi kunne nå at skyde en konstituering ind efter delegeretmødet. Men det er ikke givet, at det er lynhurtigt at få valgt formand og næstformand osv., så det kan altså blive noget sjask. Og jeg kan ikke se, at det er så vigtigt, om I får resultatet lige nøjagtigt her på mødet, eller at I kan se, der bliver sendt en nyhed ud søndag eftermiddag. Jeg vil bestemt mene, at vi skal holde fast ved bestyrelsesmødet søndag eftermiddag, når I andre er taget hjem. Der skal være ordentlig tid til at tale det igennem. Ellers så får vi et dårligt formandsvalg.

14. Mødets afslutning

Inge Lise Pedersen: Først vil jeg sige ordentlig tak til dirigerterne. Jeg ved af egen erfaring, at det er et hårdt job, fordi det er en stor forsamling at styre. Tusind tak for et godt arbejde. Og vi takker stemmetællerne, fordi de forholdt sig i ro og orden og ikke forstyrrede resultatet.

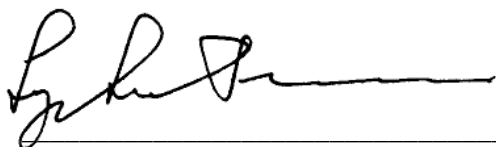
Så vil jeg også godt føje et par ord til om årsmødet. Nu er det jo min sidste chance. Jeg vil takke deltagerne i debatten, fordi jeg synes, den har været præget af både engagement og saglighed. Det har været en rigtig god debat. Vi er i bestyrelsen meget glade for, at vedtægtsændringen blev vedtaget. Der har været brugt rigtig mange kræfter på arbejdet med vedtægterne. Nu kan vi så i bestyrelsen de sidste par år i vores valgperiode koncentrere os om alle de andre opgaver, der også har været oppe her på mødet, f.eks. Menighedsråd på jeres måde, arbejdsmiljø, kirkens liv og vækst, Kirken på landet-undersøgelsen, dåbsinitiativet og meget mere. Nu fik vi jo påpeget en ny opgave, som, jeg synes, er fuldstændig relevant, nemlig at arbejde med integreringen af de nye kristne danskere. Jeg vil føje en anden ting til, som har lidt at gøre med det samme, nemlig arbejdet med at integrere og fastholde alle de folkekirkedanskere, som måske trosmæssigt befinder sig ude ved grænsen. Vi har rigtig mange medlemmer af folkekirken, som mest bruger den til ritualer, og det er vigtigt at få dem gjort opmærksom på, at den altså også kan bruges til noget, der har med den spiritualitet at gøre, som de er så optaget af. Så der er mange opgaver på indholdssiden, som bestyrelsen også skal arbejde videre med. Og det gør vi så. Tak for nu og fra mig.

Inden mødet sluttede holdt **Carsten Bøgh Pedersen** på bestyrelsens vegne en takketale for Inge Lise Pedersen i anledning af hendes mange år som formand for Landsforeningen. Hun modtog efterfølgende forsamlingens langvarige, stående applaus.

Sabro, den 10. august 2015

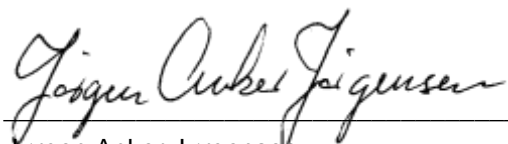
Elin Humlum, referent

Referat godkendt:

, den 12. august 2015

Inge Lise Pedersen
Bestyrelsesformand

, den 1. september 2015

Jørgen Anker Jørgensen
Dirigent

, den 7. september 2015

Margrethe Winther Nielsen
Dirigent

, den 24. august 2015

Søren Holm Seerup
Dirigent